

B L A D - W Y S E R

O V E R

Het tweede ende alle de volgende Boeken van de Gelderſſe Geſchiedeniffen.

A.

- A** *Delbold* Biſſchop t'Utrecht in een ſlagh gevangen van de Hollanders, 53.
- Adolf van den Bergh* man van Marie van Gelre, ende wie hy is geweest, 98.
- Adolf* Grave van Cleve gevanghen, 162. bevecht een heerlijken zeegen, 170.
- Adolf van Naffow*, te Woeringen gevanghen, en ſine klok-moedigheyd, 106. vord Keyſer, 107. blijft tegen Albert van Ooſtenrijk in een ſlagh, 109. Deerlijk eynd van ſijne vyanden, 109.
- Adolf van Naffow* Stadhouder van Gelderland onder Maxmiliaen, 293. 294. afgeweelen, 301.
- Adolf* Hertogh van den Bergh, door Keyſer Sigifmond beleend met Gelderland, 212. onzeght Hertogh Arnold, 217. 223. zoekt de landſchap door dreygementen te vervaerden, 223. 225. laet door de dood ſijne landen over aen ſijns broeders zoon Geeraert, 211.
- Adolf van Gelder* gebooren, 232. kant ſich tegen ſijn vader, 247. 250. doet de broeders van Prangen onthoofden in ſpijt ſijns vaders, 253. trouwt met Catharine van Borbon, 255. zet ſijn vader met ſijn neef van Egmond gevanghen, 256. vverd door ſijn oom van Cleve bekeeven en ontfeyd, 257. ſmaedet en verkort ſijn oom Willem van Egmond, 257. 262. ſijn volk by Kuylenburgh geklopt, ende, om hare ſtroopery, in Holland gericht, 258. blaekt in't Cleeffland, verwerpt alle voorſlaghen, belegeret Arnhem, 259. verbint zich met den Biſſchop van Colen, 260. vvint de Cleeffſſe by Wachtenonck. Sijn gebed voor den ſlagh, 261. vvil ſijn vader ontbinden, 't welk die van Nymegen weeren, 261. 262. loſt ſijn vader op de begeerte van Karel van Burgondien, 263. ſijn bedrief verdedight en verſchoond by de Gelderſſe landſchap, 264. ſijn godde-loos antwoord, 265. werd in de vlucht onderſchept en gehecht, 265. door de Gentenaers verloſt en tot Veldheer gemaakt, ſtruykelt voor Doornick. Sijne hoogh-hertigheyd en vryagie na Marie van Burgondien, 274.
- Adriaen van Rede* in haet van Vorſt Karel, 379.
- Alard* Grave van Nymegen, 86.
- Alard van Bueren* geeft Reynald ſijn Burgt in handen, 108. beloofte ſijne kinderen buyten wil van den Hertogh niet te beſtaeden, 129.
- Alba*, ſiet *Ferdinand*.
- Albero van Gelder*, Biſſchop te Luyk, 76. 77.
- Albert van Beyer* in kraekeel, 146. ende daer na in oorlogh met den Biſſchop, 156. 157.
- H. Aleyd*, dochter van Vooghd Mengoos, 52.
- Alfrid Schimmelpennink* een groote hoofdſchuld ten afteren aen de Vorſten, 289. 430.
- Alkmaer* met Beverwijk door de Gelderſſe geplonderd, 349.
- Ameland* op de Velouw en omtrent de grenſen van Over-Yſſel, geſchonken aen de kerk van Utrecht, 56.
- Amersfoord* veroverd door Otho den drien. 99. ſijne vryheyd uytgeroofd, 102. de Stad vermeerterd, 108. verkrijght eene vrede van Hertogh Reynald, 102. door eenighe Gelderſſe geplonderd en verbrand, 182. de Stad ſtaet in een quaed blad by Reynald, 189. ende word van hem beloerd, 190. korts after een tweemaal verrast, 213. hard, doch te vergeefs, belegerd door de Picarden en Gelderſſe, 215. door Maxmiliaen overijld, 288. belaeghd door Wittenhorſt, 304. te vergeefs beſprongen door Hertogh Karel, 306. klaeght over 't plonderen van die van Eemnes en Hamerſvelt, 390. vverd van den Biſſchop en Karel gevrijd, 396. van Karel beloerd, 404. 425. die van de Stad neemen vele Gelderſſe gevanghen, ende Utrecht in, 405. 406. verjaegen de Gelderſſe ſtroopers, 408. de Stad door Roſſem vermeerterd en geplonderd, 461. gedwonghen 't verdragh van Utrecht te onderſteykenen, 544.
- Amſterdamers* neemen de Gelderſſe Ecc 't Roode

A.D.

B L A D - W Y S E R.

- 't Roodde Block huys weder af, 326. de Geldersse verbranden eenighe schepen voor de haven, 331. vworden geliefkooft van den Hertogh van Alve, 521. 526. komen onder de Staeten, 538.
- Amudens hoeve*, 50.
- Angerloe* aen de Cleeffse geschonken, 270. daer die van Doesburgh over klaeghen, 271. 324. 477.
- Anholt* door Karel ingeruynd aen Diderick van Bronkhorst, 427. door den Oversten Hegeman uytgerooft, 550.
- Anna van Cleve*, van haer man den Koning van Engeland verworpen, 450.
- Anna van Vladorp* verzoent met den Vorst, 316.
- Ansfrid* Grave van Teysterband, vverd Bisschop t'Utrecht, 51. sticht den H. bergh by Amersfoort, 52.
- Ansbarsers* over al verstootten en geslaeghen, 9.
- Anibonis* Hertogh van Lotringen verfoekt de erffenis van Gelderland, 447. antwoord van de landschap op sijn verfoek, 448. laet in druck uytgaen sijn recht op Gelderland, 452.
- Antwerpen* schrickt voor Rossen en de Geldersse, 456. vword opgeeyt, 457. dan blijft standvastigh, 458. vol van Calvinisten, 507. door de Spaniards geplonderd, 529. en met vuyr geschonden, 534.
- Anzee-vennootschap* vvanneer begonnen, 144. de Geldersse tot de zelve vergaderingh genoodighd, 486. 494. 536.
- Arbogast* een Vrank beoorloght syne landsloyden, 24. valt in sijn eygen swaerd, 25.
- ARKEI.** *Ioh. van Arkel* vword Bisschop van Utrecht, ende lost Over-Yssel uyt de Geldersse pandschap, 129. 137. Plaecht vvederom den Hollander, en Heeren van Bronkhorst, 137. temt syne Ampt-loyden, 138. verdraeght met den Hollander, 140. bouwt Arkelsteyn, 142. vverd Bisschop tot Luyk, 144. *Otho van Arkel* staet na de erffenis van Cleve, 146. 199. zet Wevelinkhoven in den stoel van Utrecht, 161. sterft, 170. Beschrijvingh des lands en Heeren van Arkel, 194. ende veele bladen vervolgen. *Folpert van Arkel* vverd van den Boosen vvegh gevoerd, 196. rampzaeligh eynd van sijn zoon *Pelgrom*. 196. *Ian de 11.* vvonderlijken verloft. Sijne dapperheyd teghen de Fransse in den slag by Kortrijk, 197. ontzet den Grave van Holland, ende straft die van Lienden in de Betouw, 198. *Otho*, een scherp voor-stander van sijn eer en recht, ontzegt den Heer van Vyancn, 199. *Ian de 14.* Voogd van Holland, 172. sijne Sloten Eversteyn en Hagesteyn verwoest, 176. 202. oneenigh met sijn zoon en onderzaeten, 178. beoorloght den Bisschop, 181. Dood van sijn huysvrouw en dochter, 186. werd verraedelijken gevanghen, 186. 204. brengt een groote maght op voor Hertogh Albert, tegen wien hy in oorlogh raect, 200. beleedight het Hollandse heyr voor Gorichem, en verrast Worum, 201. werd van den sijnen verraden, 178. 202. ende te Gorichem en Leerdam buyten geslootten, verfoent met sijn zoon *Willem*, 203. De verraders verkoopen Gorichem aen den Grave van Holland, 203. 't welk van wegen Jonkheer *Willem* vword weder gewonnen, die daer na met den Hollander verdraeght, en hoop krijght om te trouwen met Vrouw *Jacoba*. 204. verrast Gorichem op nieuws, ende vword door *Jacoba* daer binnen verslagen. 187. 205. Ongemeene rijkdom en edelheyd der Heeren van Arkel. Dood van Heer *Johan*, 205. 211.
- Arkermeensse Dijk*, 140.
- Arminius* verdelght de legioenen van Varus, 5. sijn bedrijf tegen Germanicus, 6. Sijn omkomen en lof, 7.
- Arnhem* bevochten door Civilis, 15. de tol van daer verleght te Lobed, 88. Arnhemse tollen en merkten gekoft door Otho den dierenden, 95. de Stad vry van den tol te Lobeek, 100. Munte aen die van Arnhem geschonken, 101. en andere vryheyden, 111. 112. 113. 155. de Stad gewonnen en weder verlooren, 154. 155. de Sebiskerk aldaer gesticht, 245. Lucas vee-merkt haer verleend, 251. 579. door *Will. van Egmond* verskerd, 259. 278. onrust aldaer vvegen de gilden, 290. over-gegeven aen Philips den eersten, 321. met goedwilghceyd, 322. door Hertogh Karel behendelijken veroverd, 332. versterkt en verciert 415. 420. 456. krakeel tusschen die van de oude en nieuwe markt, 457. de Cancellij aldaer ingesteld, 480. een wanschaeppen kind in de Stad gebooren, 532. Een hand-vest dat de burgers in de Betouw vry zijn van besaet, 578. Vryheeden van de hoofd-kerk, 596.
- Arnold van Gelder* Bisschop te Colen, 77.
- Arnold van Egmond* word Hertogh, ende sijn vader *Jan* op sekere voor-waerden Ruwaerd

B L A D - W Y S E R.

Ruwaerd der Landen, 209. trouwt met Catharine van Cleve, 210. word be- leend van den Keyfer, 211. verbindt sich met den uytgeflooten Biffchop Sweer van Kuylenburgh, 213. ook met Phil- van Borgondien, 215. beklaght, dan verdraeght naderhand met Jan van Loon Heer van Gulich, 214. rooft in 't Over- en Neder-Sticht tegen Biffchop Diep- hold, 216. maect een bestand met Diep- hold, 217. met Philips van Burgon- dien, 218. ende met Rob. van den Ber- ghe, 219. 220. insgelijx eene vaste vrede met Diephold, 218. 219. Onlusten tuf- fchen hem ende die van Kolen, 217. 280. Arnold gerechtighd tot het land van Gulich, 223. 231. betoont fijn wette- lijke aenkomst aen 't Vorftendom Gel- der, 224. 226. belegerd Bruggen in Gu- licher-land, 224. Twift met Wefemael over Mechelen, 225. 230. 233. 238. 239. trefte een verbond met Hertogh Philips, en daeght Adolf van den Bergh uyt, met de Gulichers, 226. vernieuwt het Cleefs verdragh met fijn fchoon- vader, ende andere Heeren, 227. vverd van den Engelande opgehift, 228. fijn antwoord op het verbond van de Land- fchap, 230. 234. klaeght over de wif- peltuerigheyd van de Heeren van Henf- bergh, 226. 230. 237. te gaste by den Raed van Arnhem, 231. erkent Eugen- ius voor wettelijken Paus, 235. wiffelt brieven met Paus Amadis over een hou- welijk tuffchen de dochter van Savoyen ende fijn zoon, 236. 239. Verdraeght met die van Ruermond, 237. doet een tweeden ongeluckighen aenval op Gu- licher land, 239. haelt fijne breuken op die van Driel, 241. behoefstigh, verzet fijn huys-raed, en betijght die van Ny- megen, 242. laet de zaak van Driel ver- eenighen, 243. treckt om bede-vaert naer Italien, 244. beftraft en ftraft Vin- cent van Meurs, 247. fijn antwoord op de lafterlijke befchuldigen van die van Nymegen, 249. belegert Venlo, ende daer binnen fijn zoon, dien hy bege- nadight, 250. handelt met Karel Ko- ningh van Vrankrijk, 251. 252. vvil geene geestelijke bannen toeflaen, 255. word door fijn wif, zoon en die van Nymegen belaeghd, 255. verraden en vast gezet, 256. na zes iaeren vveder verloft, treckt na Karel van Burgondien, 263. de befchuldigen hem aenge- wreeven, 248. 264. bepleyt fijne zaak voor den Burgondier, 264. word alleen

by die van de Grave, Ruermond en Gelder aengenoomen, 265. vermaect de andere te vergeefs tot onderdaenig- heyd, 266. verpandfchapt Gelderland aen den Burgondier voor 92000. goud- guldens; dreyght Nymegen, Venloe, en eenighe edele, 267. Sijn dood en lof, 268. Siet mede in 't woord *Verdragh*. *Arteveld*, oproerder van Vlaenderen, in een oproer gedood, 133. *Afcarick* en *Radaigis*, Frankffe Koningen, door Keyfer Constantin den beesten voorgeworpen, 21. *Afperen* door de Borgoensse gewonnen, 283. door de Geldersse lelijken mis- handeld, 349.

B.

B*Aer* en *Lathum* gegeven aen Willem van Egmond tot Zutvensse rechten, 266. het Slot belegerd, ingenoomen en vernield, 307. de meulen aldaer door de Geldersse om ver geworpen, 353. Baer weder ontledighd aen Lamoracl van Egmond, 492. *Balduin* Biffchop met fijn Stadhouder te Koeverden ende den Grave van Gelder in oorlogh, 83. 84. *Balthasar van Efens* verbint sich met Vo:ft Karel tegen Enno Grave van Embden, 413: verrast Reyderland, 416. froyt blauwe boekjens, rooft door Embden- land, en belegert Greet, 417. 't welk, door flauwhertigheyd van den Slot- waerder, zich overgeeft, 418. twift met die van Bremen, 427. *Bataviers* dienen Julius Caesar, 3. daer na den Keyfer Augustus, 4. hun groote maght, 4. lijf-knaepen en hellebardiers der Roomfser Keyseren, 5. uytfinnigh over de dood van Caligula en Julianus, 8. 23. helpen de Romeynen in groot- Britannien, verwerpen Galba ende werpen Vitellius op tot Keyfer, 9. acht Bataviersse benden oproerigh, 9. daer na bevreedighd, ontzetten de Vitellia- nen in Italien, 10. Verslaen onder Agri- cola die van Britannien, 16. broeders van 't Roomfse Rijk geheeten, 17. klop- pen de Vranken, 23. *Batenburgh* verkoft ofte bepand, 180. ver- koft door Karel aen Herman van Bronk- horst, 420. 't Slot gewonnen door Alb. van Saxen, 309. *Diderick* van Batenburgh hoofd-vriend van den Grave van Gel- der, 79. Een ander *Diderick* ftee-hou- der van den Grave van Buercn, slaet de

Ecc 2 Gel-

B L A D - W Y S E R.

- Gelderffe, 402. de broeders van Batenburgh onthoofd, 515. de Heer van Batenburgh Spaens, 543.
- Beelden-storm* door Nederland, 508.
- Beesd* belegerd, 238. na een hard beleg van Hertogh Karel gewonnen, 303. 304. 328.
- Belin* Koningh der Batavieren, met zijn zoon *Admimocinus*, 8.
- Bergen* in Henegouw gewonnen en weder verloorren, 523. 524.
- Berge*. Stam-boom der Vorsten van den Bergh, 221. dat de selve tot Gelderland niet en zijn gerechtigd, 223. 584. 585.
- Bernulf* Paep tot Oosterbeek word Bisschop van Utrecht, 54.
- de *Berthouten* vechten drie daghen vreeslijken met de Brabanders, 77. de maght en oudheyd van hun geslacht, 119.
- Bestand*, siet *Verdragh*.
- Betuwe* geplonderd, 391.
- Beelhem* ofte *Betlem*, Clooster, gesticht, 79. begiftighd, 86. 93. 95. 96. 100. 101. 114. de kloosterlingen hebben gelijke vryheyd als die van Dotechem, 102.
- Bemmel*. *Otho* van Bemmel begifticht het Clooster Bielhem, 100.
- Bethanien*, Clooster by Arnhem, 192.
- Bisdommen* in Nederland opgericht, 502.
- Blijden* ofte steen-stucken in oude tijden, 158.
- Blyenbeek* door de Gelderffe te vergeefs belegerd, 547.
- Bolsward* door de Gelderffe den vyand weder ontweldighd, 344. verraedelijken aen hem over-gegeeven, 346. daer na ook aen Wassenauer, 372. 373.
- Bommel* geschonken aen de kerk van Utrecht, 51. 52. neemt den Hertogh van Brabant binnen, 103. de groote kerk ingewyded, 110. de Stad overweldighd door de Heeren van Bueren en Arkel, 114. door Gosuin van Varick, ende wederom door Vorst Eduard, 145. door den Grave van Blois, 155. een Schepen van Bommel t'onrecht verweesen, 170. de Bommelsse verstaen 't volk van Maxmilien, 285. werden van Ysselsteyn geslaghen, 309. belegerd van Philips, 321. dien sy, door smeeken van Vorst Karel, aenneemen, 322. de Stad door Haesten voor den Vorst weder verrast, 330. daer na wederom door een anderen Haesten, 523. te vergeefs door de Spaensse belegerd, 530.
- Bommené* door de Spaniards overweldigd, 533.
- Bonhommes*, wreede struyk-roovers, verdelghd, 145.
- Born*, *Sittart* en *Susteren* verpand aen den Grave van Meurs, 191. 247. 477.
- Bosju* door de Waterlanders op zee verlagen, 527.
- Brabandse* Hertogen, ende der selver Stamboom, 555. &c.
- Breda* door Hautepenne verrast, 553.
- Bredenbach*, een zee-schuymmer, van de Gelderffe opgehangen, 355.
- Brederoo's* verzoek aen Mevrouw van Parma, 506. 509. vlucht, 511.
- Bredevoortse* Slot aen Gr. Otho verkocht, 94. beseten by Everhard van der Mark, 110. by Gr. Reynald, 115. verpand aen Henr. van Gemen, 167.
- Bredevoort* belegerd, 101. ingenoomen by Reinald, 120.
- den *Briel* door Lumé ingenoomen, 521.
- Brimo*, een Kennemer, 8. word van sijae landzaeten tot Veld-heer tegen de Romeynen opgeworpen, 11.
- Broek* of *Broeker-hof*, een erf op de Velouw, 73. 583.
- Bronkhorst*. Heeren van Bronkhorst in oorlogh met Bisschop Arkel, 137. de Heer van Bronkhorst vecht tegen het Vrye volk, 139. aen *Diderick*, Anholt ingeruynd, 427. *Herman* kraeckeelt met die van Nymegen, 454. krijghen haer Velouwisse goederen wederom, 492. *Willem* in 't beleg van Haerlem, 527.
- Bronkhorster* en *Hekerse* scheuringen, 135. 137. 158.
- Brugman*, een yverigh en welsprekend Leeraer, 254.
- Bunschoten* ontvest, 218.
- Bueren*. Stam-vertooningh der Graven van Buyren. 130. Siet van *Alard*, *Otho*, *Maxmilien*, *Villem*, &c. op haer letters. 't Gebied van Buyren verwoest, 216. de Stad door Hert. Arnold veroverd ende aen sijn broeder geschonken, 223. daer na noch eens gewonnen, 228. te leen gegeeven aen Geeraert van Kuylenburgh, 237. verjaegen haer Drost Haesten, 242. Buren word een Graeffschap, 303. door Hyeriges gewonnen, 532.
- ter *Burgh* door Karel ingenoomen, 414.
- Bussen* en *bus-kryyd* wanneer opgekomen, 148.

B L A D - W Y S E R.

C.

Calais door de Engelsse, 135. ende daer na door Guyse gewonnen, 492.

Caligula ende sijne gecke kueren in Batavien. Sijn dood door sijne Bataviersse lijf knechten gewrooken, 8.

Calvinisten wreedelijken vervolghd, 483. ook in Vrankrijk, 500. 501. en Spanien, 502.

Cancellij-wetten van Keyzer Karel, 480. by de landschap weder-sprooken, 490. 503.

Cancelaor en Raeden afgesteld, 542.

Capelle. Gerlaek van der Capellen beleend met het Richter-ampt van Veluwen, 316.

Carau, een Menapier, Vooghd over Nederland, 20.

Cariovalda, Overst der Batavieren, verslagen, 7.

Casimir Paltsgrave komt met een heyr in Nederland, 541. vertreckt, 543.

Caspar van Merwijk, siet, *Jaspar*.

Catharine, Arnolds dochter, gebooren, 233. Vooghdesse van Gelderland, werft troost van den Franssen Koningh, ende hulp van Lodew. van Bourbon Bisschop te Luyk, 277. 281. bekoemt de lijftocht van de Vooghdij van Gelder, 282. 303. sterft, 308.

Catharinen Gast-huys t'Arnhem, ofte *Godsweerd*, ende des zelfs groote inkomsten, 110. 111. 112.

Catharine van Borbon, wijf van Adolf, 255. sterft, 262. haer Stam-boom, 444.

Catharine van Beyeren, eerst verloofd aen Hertogh Eduard, 146. trouwt, na sijn dood, aen Willem van Gulich, 148. 161. sterft en maekt haer uyterste wille, 172.

Catharine van Cleve trouwt aen Hertogh Arnold, 209. erlanght het Slot en den tol te Lobeek, 252. veracht haers mans geslacht, 254. Verraedt en vanght haer man, 256. sterft, 281.

Cerealis slaet de Batavieren, 14. staet in gevaer van gegreepen te werden: hout een scheeps-gevecht met Civilis; noodicht de Betouwers tot vrede, 15. ende verdraeght met Civilis, 16.

Chamavers ofte Kampenaers door Keyser Juliaen getemd, 22.

Christelijk geloof wanneer eerst geplant in dese landen, 30.

Christoffel van Meurs Stad-houder over

Groningen en de Geldersse Vriescen, 354: sijne strengheyd, 356.

Claudius Civilis, Batavier, geboeyd naer Romem gevoerd, dan daer na weder geslaekt, 9. rockent de sijne en Fransse op tegens de Romeynen, krijght de Tongersse bende ende een Vloot schepen aen sijne zijd, 11. Verslaet Hordeonius Flaccus met sijne Romeynen, belegert de zelve op den Vorstenbergh, 12. en dwinght ze te vertrecken, 13. lijd aenstoot van Cerealis, ende verliest den slag door verraed, 14. Vlucht en doet niet te min den vyand af-breuk, 15. Ver-eenight met Cerealis, 16.

Claudius Labeo Batavier, wan-gunstigh tegen Cl. Civilis, beoorloght sijne landzaeten, 12. ontvlucht, 13.

Claudius Victor susters zoon van Civilis, 12. Cleefs-land uytergeroofd door de Geldersse, 257. 258. &c. 281. 313.

Cleeffse Graven en hun eerste beginssel, 37. Besteck tusschen de Vorsten van Gelder en Cleve, 98. 102. Cleeffse erffenis verschilligh tusschen Parwijs, Arkel en Adolf van der Mark, die de twee andere met wapenen verwint, 146. Klagh-ten van en tegen de Cleeffse, 182. 183. 210. 225. 285. 286. 315. 358. Stam-boom der Graven en Vorsten van Cleve, 469.

Clodius Koningh der Vranken wint Kamerick, 26.

Clodove ofte *Clouys* Koningh der Vranken werd *Sicamber* genoemd, vermits sijn af-komst, 27. Sijn meynce en staetsucht, 27.

Corbulo Overst der Romeynen doet een grift graeven in Batavien, 8.

Cornelis van Veer, zee-overst van Hertogh Karel, 368. te Embden op gehanghen, 376.

Crevecaer bedrieght de Borgoensse twee-mael, 290.

D.

Dalem door Walraem van Valkenburgh te vergeefs besprongen, 104.

Dam door de Saxisse met stormen veroverd, 334. door de Geldersse beloerd, 342. vast gemaeckt, 423. 424. aen Schenk overgegeeven, 425.

David van Burgondien, in plaets van Bredode, Bisschop, 246.

Delfzyl den Gelderssen afgenoomen, 424.

Deventer door Grave Geeraert belegerd, 81. daer na door Otho den tweeden, 83. 84.

ver-
den
ver-
tam-
n de
Par-
koft,
der
ver-
en by
521.
sijne
Ro-
e Ve-
eft in
7. de
en het
inholt
keelt
ijghen
erom,
erlem,
n, 135.
ekend
Graven
Otho,
p haer
woest,
ld ver-
schon-
ewon-
Gee-
verjac-
Buren
Hyer-
414.
geko-

Calais

B L A D - W Y S E R.

83. 84. door Hertogh Philips van Burgondiën, 246. Vorst Karel beschuldigt die van Deventer, 326. belegert de Stad, 327. vvint den tooren by de Stad, en verbernt de brugh, 361. die van den Raed klaghen over de Harderwijkers, 377. over die van Arnhem, 413. hunne troppen uyt de Velouw gejaeghd, 394. belegeren Diepenheim te vergeefs, 397. beschuldighen de Geldersse, 401. vernielen de Geldersse Block-huysen, 404. de Stad, na veel tegenweers, door Rennenbergh gewonnen, 539. 540.
- Dirk d'eerste* Grave van Holland, uyt de Graven van Teysterband, 69.
- Dirk* de vijfde, eerst verjaeghd, 72. vvint Holland vvederom ende verslaet de Bisschopsse, 73.
- Dockum* van de Geldersse veroverd, 339. daer na verlaeten, 344. vvederom gevonnen, 348. door Waffenaer belegerd en ingenoomen, 372. aen Hohenloe overgegeven, 549.
- Doesburgh* door de Noord-mannen bemaghtighd, 44. vervverft eenighe vryheden van Willem van Gulich den ouden, 155. 156. 574. 575. Een oude School aldaer, 258. de Stad aen de Cleeffse verraden, 260. door verdragh vveder geopend aen Adolf, 261. de hoofd-kerk afgebrand, en eenighe voorbaeten haer vergund, 287. 288. 481. onthaelen Hertogh Karel, 302. die den Raed verbied manschap te doen aen de Heeren van Baer, 307. overgegeven aen Philips den eersten, 321. vvederom aen Karel, 325. die daer na een nieuw Block-huys en volk in de Stad leght, 389. 390. die van de Stad leyden den Yffel voor by de vesten, 485. verdrijven de Calvinisse leeraers, 516. de Stad door Grave Willem van den Bergh vervvonnen, 522. vveder verlooren, 524. hand-vest door Reynald van Gelder aen die van Doesburgh gegeven, 574. 575.
- Dortse waerd* verdronken, 191.
- Dotechem* door de Cleeffse belegerd en verlaten, 313. gevonnen door Willem van den Bergh, 522.
- de Drontenaers* zweeren Vorst Karel, 370.
- Drielfse saek* en verschillen tusschen Arnold en de landschap, 233. 238. die van Driel steeken den dijk door, vverden daer over by 't Gericht en den Vorst verdoemd, 240. doch gestijfd door die van Nymegen, 241. Dit vershil gesleeten, 243.
- Druckery* vvanneer en vvaer eerst gevonden, 233.
- Drusus* sticht Blockhuysen lanx den Rhijn en elders, ende sterft in Duytsland, 5.
- Druyten*. *Emerick van Druyten* in de kerk vermoord, 139. *VVillem* begeeft den Jonkheer van Arkel in den strijd, 187. 205. 212.
- Duyren* dapper bestormd, ingenoomen en vervvoest door den Keyser, 462. 463.
- de Duyffel* verpand aen den Vorst van Cleve, 239. 243. 315.
- Duytse Overste* binnen Romen ten toon omgevoerd, 7. de Duytssers in oorlogh met Keyser Vespasiaen, 16. 17. vvorden om hunne strijdbaeheyd schermmeesters genaemd, 17. De Duytse Vorsten, vvaer onder de Gelders-man, stooten tvveemael het hoofd in Holland, 56. 57. daer na noch eens, 70.
- Duyvenvoorde*, met den voornaem *VVillem*, trotst en beoorloght den Bisschop, 122.

E.

- Echt* tvveemael gevonnen, 312.
- Edsard* Grave van Embden oorloght tegen Jurien van Saxon, en vvord door Maxmiliaen in den acht gedaen, 332. (siet *Vrieffse oorlogh*) zoekt hulp en maekt sich een leenman van Karel van Gelder, 333. jaeght de zvvarte bende uyt Vriessland, 340. verdraeght met de Spaensse, 345. 357.
- Eduard* Koningh van Engeland drijft naerder te zijn aen de Fransse kroon, dan Philips de Valoys, 124. verdelght de Fransse vloot by Sluys, 128. vvint den slag van Cressly, 134. van Bordeaux, 140. de Stad Calis, 135. verbluft en verschrickt de Fransse, 141. sijne dood, ende stam-vvapens om het graf, 159.
- Eduard*, naderhand Hertogh van Gelder, gebooren, 125. stelt zich teghen sijn broeder Reynald, 135. 137. &c. Wint en slecht eenighe Jonkeren huysen omtrent Nymegen, 140. 143. verslaet en gijfelt sijn broeder, 142. daeght Alb. van Beyerens uyt, en drijft den Brabander uyt Bommeler-vveerd, 143. Werd binnen Nymegen gedreyghd met een groot verraed, 144. ende daer na noch binnen Goch, 145. bespreekt tot een vvijf Catharine van Beyerens, Alberts dochter, 146. helpt sijn schoonbroeder den Hertogh van Gulich in den

B L A D - W Y S E R.

den slag van Baesvrijler, 147. daer hy struykelt, 148.
Eduard van Gulich, bastaerd van Reynald, 188.
 't Huys *ter Eem* door Rossen ingenoomen, 396. door Floris van Egmond, 403.
Eemland aen Grave Wichman van Zutph. geschonken, 51. door d' Abdiffe van Elten aen Grave Reynald verkoft met Goyland, 101. door de Gelderse geplonderd, 409.
Eerden, een Slot van *Everhard van Essen*, door Arkel veroverd en verbrand, 200.
Egmond tot een Graeffschap verhooght, 290. Stam-boom der Graven, 439. edelheyd van dit huys, 515.
Elburgh tot een Stad gemaect door *Arend van Boekop*, 169. haer visseryen in Denemarken, 238. door die van Zutven verrast, 283. over gegeven aen de Keyseresse, 404. aen Willem van den Bergh, 522.
Eleonore zuuyvert zich voor haer man Hertogh Reynald van de opsprack van lasey, 130. sterft binnen Deventer, 140.
Elizabeth van Lunenburgh trouwt met Vorst Karel, 352. vword in Gelderland ingehaald, 354. sterft onvruchtbaer, 526.
Elft in de Betouw gesteld onder 't Bisdrom van Utrecht, 31.
Elter-Clooster gesticht door *Wichman Grave van Zutven*, 49. vvaer over daer na twist valt, 51. Vryheden van 't Clooster, 56. het Drost-ampt van Elten geschonken aen de Cleeffse, 270.
Emmerick Gelders, 82. 88. 92. 94. 145. De Bisschop verkoopt sijn overigh recht aen Otho den drien, 97. Word Cleefs, 170. bepaelinghe van des Stads vryheyd, 187. de Stad door Hertogh Karel beloerd, 356. gescheyd tusschen *Emmerick* en 's Heerenbergh, 420.
Engelbert van den Bergh Bisschop tot *Colen* vermoord door sijn neve *Ilsenburgh*, 89.
Engelbert van Nassouw klaeght aen Reynald over *Alard van Lienden*, 193.
 Een ander *Engelbert* sterft. Sijne vrymoedigheyd, 320.
Enkhuysen door Hertogh Karel beloerd, 428. valt den Spaniard af, 521. ende veracht sijne dreygementen, 525.
Enno Grave van *Emden* maect met Vorst Karel een schandelijk verbond, 419.
Ermensul, Afgod der Saxenaers, 34.
Ermgard van Limburgh, Vrouw van Rey-

nald den eersten, 100. wanneer gestorven, 102.

F.

F *Erdinand Hertogh van Alve*, komt met een geweldigh heyr naer Nederland, 511. kiest den Bloed-raed, 512. doet Oranje en Hoogstraten in den ban, 523. wint den slag van Jemingen, 516. word daghelijx trotser, vordert den tienden penningh, ende het geld, in Engeland beslaghen, 518. doet Vriessland bedijken, en eene gemeyne vergiffenis uytroepen, 519. last den gevangenen de tongh af te branden om niet te konnen spreken, 520. veroverd wederom Bergen in Henegouw, 523. en de verloorene Steden in Gelderland en Over-Yffel, 525. vertreckt uyt de landen, 527.
Floris Gr. van Holland door *Herman van Kuy*: verflaghen, 70.
Floris de Bruyne nedergeslaghen door *Herman van Kuyk*, ende de onheylen daer uyt geprooten, 75.
François Koningh van Vrankrijk voor *Pavie* gevangen, 381. ontbonden, mits dat hy den Hertogh van Gelder zoude verlaten, 385. treckt *Willem van Cleve* in sijn verbond, 452. 454. beoorloght den Keyser allenthalven, 455. 459. 460. ontzet en verforgh *Landrechy*, 468. wint den slag van *Carignan*, 477. staet sijn recht af op Gelderland, 479. sterft, 480.
François Hertogh van *Anjou* tot een beschermer van Nederland ontbooden, 547.
Franken woonachtigh in ende omtrent Gelderland, door Keyser *Aureliaen* verflaghen, doen met roofschepen groote schade; ende stormen steeds op den Franssen bodem, 20. Werden wreedelijken gehandeld van Keyser *Constantin*, maer zachter van *Constant*, 21. van Keyser *Julianus* vervolghd, ende weder uyt *Colen* gedreeven, 22. Verdeltghen op 't onvoorfiens het Roomsse heyr, 24. verflaen een grooten hoop *Wandelen*, 25. hun Koninghen bemagtighen allenkens Vrankrijk, 26. 27. 33. met de Deenen oneenigh, 37.
Fransse door *Caesar* getemd, 3.
Frederick Grave van *Tsenburg* gerabraekt, 91. vermits den moord begaen aen den Bisschop van *Colen*, 89.
Frederick Grave van *Meurs* te *Bruyssel* in gevaer, 191.

B L A D - W Y S E R.

Frederick van Brunswyk staet in handeligh van trouw met Catharine van Gelder, dan werd daer na krank-sinnigh, 281.

G.

G *Angels, Vucht en Millen* door Reynald verpand aen den Hertogh van Braband, 140. 477.

Geelmuyden door de Geldersse ontset, 365. *Gelderland* van den Noord-mannen bezeten, 44. wanneer een Vooghd, 43. ende wanneer een Graeffschap geworden, 71. 73. Sijn voorigh vrapen, drie mispel-bloemen, veranderd in een Nassouwsen Leeuw, 73. Sijne velegeentheyd, 329. 't gescheyd tusschen dese landschap en 't Graeffschap Hoern, 381.

Geldersse aen 't Hof van Spier en uytheymse Gerichten ongehouden, 111. 185. *Geldersse Graven* en Hertoghen uyt het huys van Nassouw, 436. 437. 438. Hertoghen uyt het huys van Egmond, 439. Vryheeden van de Geldersse, 466. 475. 476. 479. de landschap klaeght over verscheide beswaernissen aen Requesens, 530. 531.

Gellekum ingenoomen, ende de Geldersse opgehanghen, 395.

Genebon, Koningh der Vranken, 20.

Gennaseu de Kennemer, een over-looper van de Romeynen, 8.

Gennep, een Gelders leen, 185. 210. 231. de *Gentsaers* onthoofden eenighe Grootten, 273. bedrijven grooten moedwil tegen Maxmiliaen, sijne kinderen en Ampuluyden, 286. 288. 291. Werden door Keyser Karel gestraft, 451.

Gerard van Nassouw, tweede Grave van Gelder, 74. sijne vrouwen en kinderen, 76.

Geeraert, vierde Grave, 80. &c.

Geeraert, selste Grave, 87. draeght veele sijner landen op aen den Bisschop van Luyk, ende verwoest met den Brabander Luyk, 88. Oorlogh tusschen hem en Bisschop Otho beslicht, 89. vverd voor Koeverden gequetst, 90. geeft aenden uytheymssen in Vcluwen eenighe vryheyden, 91.

Gerard van Gulich verkoopt sijn recht op Gelderland aen den Burgondier, 270. 584. 585.

Gerbergh, Vrouw van Vooghd Mengoos, van wat geslacht, 52.

Gerlaek, tweede Voogd van Gelder, 46. 47.

Gerlaek Grave van Zutphen blijft voor Ysselmond, 73.

Germanicus, zoon van Drusus, verwoest en slaet die van Octamarssen, ende de Westsaelen, kampt ook teghen Arminius. Sijn heyr lijdt daer na tweemaal schip-breuk, 6. 7. Zeylt met de Batavijs door de Yssel naer Embderland, ende treckende naer Romen, viert aldaer over de Duytssers, 7.

Gero Bisschop van Colen levendigh begraven, 50.

Geusen en oorsprongh van dien naem, 506.

Goch, een Geldersse Stad, klaeght over beswaernis aen Hertogh Eduard, 144. 't Vorsten-hof aldaer, 145. de gruyt-tol, 225. door de Cleeffse belegerd, 257. aen de Cleeffse geschonken, 270.

Godefroy, driede Vooghd van Gelder, 48.

Godefroy Hertogh van Braband vecht in de wiegh tegen de Berthouten, 77.

Goyland aen Grave Wichman van Zutphen geschonken, 51. vverd een erleen gemaekt van Munster, 96. door de Geldersse geplonderd, 320. 409.

Gorichem ontzet door Hertogh Reynald, 179. aen hem verkost, ende de vryheeden der Stad bezwooren, 181. aen den Hollander opgedraghen, 183. door Arkel weder gewonnen, 186. ende door Jacoba hem ontveldighd, 187. die van Gorichem geslaeghen, 199. De Stad verbrand, 200. mannelijken tegen gehouden, 201. aen den Hollander ver-raeden, 203. vverder gewonnen, 204.

Gotryk der Deenen Koningh krijght Gelderland met verdragh, 44. dan verraed den Keyser toedenkende, vverd by 's Graven-weerd verrasselijken omgebraght, 45.

Granvelle, Cardinael, in haet van de Nederlanders, 501. vertreckt, 504.

de *Grave*, een Stad op de Maes, aen den Brabander verkost, 114. oorzaak van oorlogh tusschen Willem van Gulich en de Hertogin Johanne, 163. Verloft van 't beleggh der Brabanders, 165. Reynald verheft het leen daer van by de Brabander, 178. daer na Arnold, 227. de Stad ingenoomen by Maxmiliaen, 280. en vverderom by de Geldersse, 282. by Koningh Philips, 321. by den Hertogh van Alve, 514.

's *Graven-dael* of 't *Ny-Clooster* by Goch gesticht, 95. begiftighd, 96. daer Otho de driede is begraven, 99. ook Reynald d'eerste, 116. Sophie van Berthout,

B L A D - W Y S E R.

Berthout, 121. Reynald en Eduard broeders, 148.
Gregoris, naderhand Paus, opgequeekt tot Nymegen, 51.
Groothertogh van de tegenwoordighe eeuw om den naem van eenighe Heerlijkheden, 50.
Grol door Grave Otho gekoft van Henrick van Borkuloe, 94. die van Grol kraeckeligh met den Heer van Mahuyfen, 101.
Groninger oorlogh met den Biffchop over 't bewind der Stad, 78. 79. met Alb. van Saxen, 314. 315.
 de *Groningers* verdinghen met de Gelderffe vveghen den handel, 317. bezweeren Karel van Gelder als Erf heer, 336. 351. 380. flechten het Slot binnen de veften, 337. befchenken Karel's bruyd, 354. morren teghen de Gelderffe, en maeken met de Keyferffe een jaerighe stillezaet, 375. fchicken gezanten aen den Vorft en vernieuwen het verbond, 380. onftuymigheyd van de gemeente tegen den Raed over 't afstellen der ongelden en 't doen van rekeningh, 382. 383. hoe verre de Stad en 't land ftaen onder den Biffchop van Munfter, 412. de Groningers weygeren den Vorft byftand tegen Embden, 421. vveyfelen, 422. vvorden van den Vorft geplaeghd met krijghs-volk, 423. begeeven de Gelderffe en zweeren den Keyfer, 424. vvorden benauwd van Grave Lodewijk, 515. verheerd van Rennenbergh, 538. belegerd van de Staeten, en ontzet door Schenk, 548. 549.
Gulich gebrandschat door den Grave van S. Paul, 171. Stam-boom der Vorften van Gulich, 221.

H.

H *Aegh* geplonderd door de Gelderffe, daer na door Rossem, 399.
Haeps in 't land van Kuyk een Zutphens leen, 188.
Haerlemer belegh vergeleeken met dat van Sancerre, 526.
Harderwijkers handelen fterk in 't Ooften, 101. in Holland, 109. in Vriefland, en Denemarken, 113. 114. 119. te Colen, 132. Reynald geeft haer over fijn recht van den tel-vis, 110. Hunne vryheden beftaedighd, 114. 137. het Ooften Block-huys gebouwd, 119. veele fchepen door ftorm vergaen, 145. de

Stad veroverd door den Gr. van Blois, 155. helpt Arnold in 't belegh van Buyren, 228. bekocmt den af-flagh van de vifch, 236. haer Schependom afgepaeld, 246. in oorlogh met Amftterdam, 281. de Stad heel afgebrand, 318. door Hertogh Karel verkloekt, 330. de toorens aen de Lutlike poort gebouwd, 363. de Stad over-gegeeven aen de Keyferffe, 404. aen Willem van den Bergh, 522. de aenftienlijxte hoofden der Stad in den ban gedaen door Alba, 516. daer na herfteld, 542. de Schants en 't nieuwe Block-huys geflecht, 542. groote vryheyden door de Koninghen van Denemarken aen de burghers gefchonken, 588. tot het eynde van 't boek.
Harman van der Hel, Stad-vvaerder van Hattem, 403.
Harman Kruser van Kampen, Raed van Vorft Karel, 433. van Willem, 452. fterft, 530.
Harman Moerbeek en fijne dapperheyd, 166.
Harman de Ruyter, en fijne heldachtighe vroomigheyd in 't verdedighen van Lovesteyn, 520.
Haffelt door Hertogh Karel belegerd, 360. naderhand door een fchip met planken ingenoomen, 389. door Schenk fterk aengevochten, 400. 401. aen hem overgegeeven, 402.
Hattum. 't Gast-huys aldaer, geftehd onder Gods-weert t'Arnhem, 111. de Slot-tooren gebouwd, 176. de Stad gefchonken aen Jan van Hattem, baftaerd van Reynald, 191. 253. de burghers vry van 't Kotemer-veer, 236. de Stad half afgebrand, 318. na veel vvederftands over-gegeeven aen Philips den eerften, 321. 't Slot aen Hertogh Karel overgedaen, 328. bepand aen den Droft Bambergen, 351. na een hard belegh van de Keyferffe gewonnen, 403. overijld door Willem Grave van den Bergh, 522. door den Slot-vvaerder Montfort verraeden, en door de burghers vveder gewonnen, 549.
Heerloofeknechten verflaeghen, 351.
Heydenem uyt Gelderland gebannen, 504.
Heylige land aen de Elve aen Hertogh Karel gefchonken, 413.
Hekerffe en Bronkhorfter fcheuringhen in Gelderland, 135. 137. 138.
Henrick van Beyeren vvord Biffchop van Utrecht, 378. vertoornt eerst en vleyt daer na *Brederode* Heer van Vyanen, 385. hout

voof
 woest
 de de
 Armi-
 cemael
 Bata-
 rland,
 aldaer
 h be-
 naem,
 t over
 144.
 gruyt-
 d, 257.
 er, 48.
 cht in
 7.
 i Zut-
 en erf-
 loor de
 ynald,
 le vry-
 1. aen
 . door
 te door
 7. die
 9. De
 en tegen
 ler ver-
 204.
 ht Gel-
 verraed
 erd by
 om-ge-
 de Ne-
 en den
 ek van
 Gulich
 Verloft
 165.
 by de
 d, 227.
 niliaen,
 fe, 282.
 n Her-
 y Goch
 7. daer
 9. ook
 die van
 ertbont,

B L A D - W Y S E R .

- hout heymelijk verspreck met de Keyserfische, ende vword t'Utrecht buyten geslooten, 387. 't welke hy opentlijken oorlogh aendoet, 389. De sijne uyt Wijk gelockt en gevanghen, 392. 402. bepleyt sijn zaek teghen die van Utrecht, 393. vvil geen By-bisschop lijden, 394. draeght het Over- en Neder-Sticht op aen den Keyser, 395. bedrijft groote vvreedheyd binnen Utrecht, laet veele Edele af-houwen, en zommighe in een zack verdrenken, 406. 407.
- Henrick de tweede*, Frans Koningh, vvint eenighe plaetsen in Nederland, 485. breekt de Spaensse vrede, 491. sterft in een ridder-gevecht, 500.
- Henrick Bisschop van Munster*, bepandet Zutven, 272. en 't Graeffschap, 279. vword ook, hoewel niet zonder zwaerigheyd, te Doesburgh ingelaeten, 280. van de Geldersse tot Schuts-heer aengenoomen, 281.
- Henrick van Holt* ofte *Meholt*, Drofflaet van Harderwijk, 481.
- Henrick van Brunswijk* uyt sijne meeste landen verstootten, 82.
- Henrick van Effen* aen den Vorst ten afteren, 234.
- Henrick van Gelder Bisschop* tot Luyk, 94. stuyrs tegen de onderdaenen, 95. 97. afgesteld door den Paus, 100. daer na om-gebraght, 101. sijne euvel-daeden, en menigthe van speel-kinderen, 102.
- Henrick Hertogh van Lutzenburgh*, Reynalds hulper, by Woeringen verflaghen, 106.
- Henrick van Nassouw*, driede Grave van Gelre, 76. verzelschapt den Keyser naer Italien, 78. helpt de Groningers tegen hun Bisschop, 78. Sijne dood en kinderen, 79.
- 's *Hertogen-bos* gesticht tegen de Geldersse uytloopers, 81. ingenoomen door Ridder Willem van Gent, 184. de burgers tol-vry in Gelderland. 240. veele burghers door de Geldersse gevangen, 330. Oproer daer binnen, 510.
- Herwerden*, haer vryheyden bevestighd by den Hertogh van Braband, 111.
- Heusden*. Stam-rolle der Heeren van Heusden, 61. De beleeningh van Heusden aen Grave Floris geschonken, 107. Heusden tegen Tiel gewisseld, 123.
- Hyerges*, Stadhouders van Gelderland, 522. sweert de Spaniards mede te zullen uyt-drijven, 535. die hy daer na mede valt, 538. doodgeschooten voor Maestricht, 545.
- Hoevelaeker* Vestinghe, 182.
- Holland* eertijds zoo groot niet als nu, 70.
- Hollanders* te Heusden verstaeghen door den Brabander, 85. veronghelijken de Geldersse op de tollens, 245. behaelen groote schand voor Puderoy, 325. 587. recht-strijdigh tegen de Geldersse over het vissen, 487.
- Hollandse Graven* vervolghens opgeteld, 149. 150. Hollandse Graven uyt het huys van Gelder, 440.
- Honneper* Clooster, by Deventer, in Gelderland, 99.
- 't Slot van *Hooghstraten* door Rosssem ingenoomen, 456.
- die van *Hoorn* vallen Jacoba af en vesten de plaets, 215. werden door de Geldersse verrast en geplonderd, 353.
- Horst* ingenoomen en geslecht, 396.
- Hubert van Rosssem* Cancelaer van Gelderland, verweesen tot eene eeuwige gevangenis, 374.
- Huberts Heer van Kuylenburgh* handelt met Grave Reynald over sijn Slot, 101.
- Huessen* eertijds Gelders, 113. 146. 159. 160. 162. door Karel belegerd en met schade verlaeten, 316. 317.
- Hugenoten*, siet *Calvinisten*.
- Hulkesteijn* by Nykerk verbrand, 346. door de Geldersse vveder opgemaakt, 347.
- Hulsbergh*, een Clooster by Hattem, 192. 381.
- Hunnen*, vvreede knevelaers, geklopt, 47. hun overblijfzelen in Gelderland, 48.

I.

- I**acob Heer van Gansbeek sterft, 252.
- Iacob* Koningh van Schootland blijft tegen de Engelsse, 331.
- Jacoba van Beyerens* word Gravin van Holland, 186. trouwt met Hertogh Jan van Braband, 188. ende, by des zelfs leven wederom met den Hertogh van Glocester, 191. vlucht uyt haer gevangenis van Gent, 211. haer vvreedheyd teghen een burgher van Hoorn, 215. kent Philips tot haer erfgenaem, 217. trouwt met Borssel, 226. sterft, 231.
- Jan van Beyerens* quelt Holland en sijne nicht Jacoba, 188. vword Ruwaerd van Holland en Zeeland, 189. vvint Leyden, door hulp van onsen Reynald, 190. werd vergeeven, 210.

Jan

B L A D - W Y S E R.

- Ian Grave van Bloie* verlaet Gelderland en den oorlogh, 161. sijne af-komst, en trouwe met Mechteld van Gelder, 154.
- Ian Hertogh van Brabant* met Gr. Reynald strijdigh om 't Vorstendom Limburgh, 102. bestormt Tiel, ende word te Bommel ingehaeld, 103. ontkomt de laeghen van den Bisschop van Colen, 104. slaet sijn leger voor Woeringen, 105.
- Ian Grave van Nassouw* Stadhouder van Gelderland, 542. vertreckt, 553.
- Ian van Egmond* belaecht den Grave van Holland, 184. 185. quelt Vrouw Jacoba met oorlogh, 189. verrast Gorichem, 205. vvord Ruwaerd der landen van Gelder, 209. ende voor een Grave verklaerd van den Keyser, 211. helpt den Burgondier in den sligh van Brouwers-haven, 212. sterft, 244.
- Ian Golsfeyn*, over 't inneemen van Dorkum, van versuym beschuldighd, 371.
- Ian van Broekhuysen* twistigh met Vorst Arnold, 232.
- Ian van Hemert* zoent met den Vorst, 309.
- Ian van Homoet* hand-daedigh aen Jordan van der Lauwick, 239.
- Ian van Rossen* in dinghtael met den Bisschop van Munster, 234. 237.
- Ian Hertogh van Cleve* beoorloght Adolf van Gelder, ende vanght vele burghers van Nymegen, 257. vvint Wachten-donk, 259. vvaer omtrent de sijne werden verslaeghen, 261. bestraft over sijn Gelderssen oorlogh, 281. en sijne aentreckendheyd, 285. 286. 315. 358. soekt sijne dochter aen Karel van Gelder te koppelen, 333.
- Ian van Oostenrijk* bezweert de vrede van Gent, 535. 536. sijn voorder verlock, 536. vvint den slag van Gemblours en eenighe Steden, 538. weygert het bod van de Staeten aen te neemen, 541. sterft, 542.
- Ian Mom van Kel* gezet uyt het Drost-ampt van Zutven, 284.
- Ian van Wees*, Bisschop te Lundon in Denemarken, 449.
- Ian Willemsz.* Weder-dooper verbrand; sijnerouwelijke leere en leven, 551.
- Jaspas van Marwijk*, Stadhouder van Groningen, in dinghtal met Randwijk, 370. 374. ontkomt met sijn volk door behendigheyd, 372. maekt onrust binnen Groningen, 379. ende de Gemeente gaende tegen den Raed, 382. 383. 384. word naer huys ontbooden, 412.
- Jenke Douwens* of *Douma* ende *Galama* stookten de Vriesen op om de Geldersse aen en in tenemen, 337. brenght, door ontijdighen yver, sijne verwanten om hals, 345. valt onsen Hertogh af, 354. vlied, uyt vrees van hem, uyt verscheyde plaetsen, 357. 358. groet den Keyser, en rackt door sijn vryspreeken in haet, 363. sterft in de boeyen, 371.
- Jesuijten* uyt Nymegen verbannen, 487.
- Jochem Vrijgh* Burgh-grave tot Nymegen, 379.
- Yffel* door Drusus doen delven, 4. de hoofden en kribben door de Geldersse en die van Over-Yffel beschouwd, 381.
- Yffelsteyn* aen den Hollander overgegeven, 186. uytgeroofd door Adolf van Gelder, 258. door de Geldersse en Stichtenaers belegerd, 328.
- Julius Briganticus* Ritmeester, zusters zoon van Civilis, 9.
- Julius Paulus* een Batavier, van Koninglijken stam, omgebracht, 9.

K.

- K** *Aes en broodste* werven in Gelderland, 302. werden in Holland verdelghd, 303.
- Kamp*, een Clooster by Rhijnberk, 79. vergroot door Geeraert den drieden, 87. die van *Kampen* beroofd door de Geldersse, 290. slaen de Deenen in Karels dienst komende, 317. twisten met de Zwolffe, 356. belegerd, 522. en verwonnen door Grave Willem van den Bergh, 523. geeven zich van zelfs aen den Spaniard, 525. werden, na een belegh, over-wonnen van Rennenbergh, 539.
- Kannemacker* over sijne trouwloose vrya-gien gestraft, 144.
- Karel van Bremen* Grave van Megen Stadhouder van Gelderland, 500. Vriesland en Over-Yffel, 516. Sijn dood en lof, 522.
- Karel van Burgondien* vermaent (uyt kragt van sijne pand-brieven, 267.) de Geldersse. en brenght daer na alle Steden, ook Nymegen, na een belegh, tot onderdaenigheyd, 267. 270. werd van den Keyzer beleend, ende van de Geldersse geholpen in 't belegh van Nuys, 271. vvord tweemaal van de Switzers afgerost, 272. ende eyndelijken voor Nancy zelf verslaeghen, 't welk in Gelderland en elders veranderingh en moed maekt, 273.

Karel

richt,
1, 70.
door
en de
laelen
587.
over
geteld,
yt het
Gel-
m in-
vesten
e Gel-
6.
elder-
he ge-
lt met
1.
159.
en met
346.
maekt,
192.
pt, 47.
48.
252.
ijft te-
n Hol-
gh Jan
s zelfs
gh van
gevan-
edheyd
215.
217.
31.
en sijac
erd van
nt Ley-
ld, 190.

Ian

B L A D - W Y S E R.

Karel Prins van Spanien wil den Hertogh van Alve ombrenghen, 511.
KAREL van Gelders geboorte, 259. vverd uyt Nymegen in bewaer gezonden naer 't Hof van Burgondien, 270. onder Maxmiliaen in den oorlogh opgequeekt, 288. by Bethune van de Fransse gevanghen, 290. vermaent de Geldersse Staeten om met sijne verlofsingh te haesten, 293. vword door de Fransse en Lotringers geleyd naer Gelderland, 294. over al, en ook te Doetsburgh, wel onthaeld, 301. beweert sijn recht op Gelderland, 302. 355. vrint Buyren, en, na een belegh. Beesd, 303. 304. begroet den Keyzer, stellende het verschil aen vier Keur-Vorsten, 305. die den Keyser Gelderland toewijzen, 306. verlaet met den Bisschop eenighe heerloose knechten, 310. drijft den vyand uyt met sijne Fransse, 312. de sijne door Yffelsteyn geslaeghen, 313. maekt een bestand met den Clevenaer en Guliker, 313. sijn geschil met den Guliker in Vrankrijk vereffend, 314. betijght den Clevenaer van onghelijk, 317. moet het belegh van Huesfen met verlos en gevaer staeken, 316. 317. raekt in oorlogh met Bisschop Fred. van Baden, 317. met Philips van Oostenrijk, 318. besocht Holland, te land en water, 319. koemt by den Koningh te Rosendael ende verdraecht met hem, 322. ontvliet stilswijghens uyt Antwerpen naer Gelderland, 323. begenaedicht eenighe Edele en Steden, ende verwoest Brabant met sijne Fransse, 324. die van den vyand vverden verrast, 325. maekt de zee over al onveyl, en jaeght de Hollanders vvegh voor Puderoy, 325. verovert verscheyde plaetsen in Over-Yssel, 327. ende in Gelderland Hattem, 328. Harderwijk, Bommel, Tiel, Workum in Holland, ende slaet den vyand in Bommeler-weerd, 330. vrint Tuyl, Anholt en andere plaetsen, 331. ook Arnhem, ende maekt een vier-jaerigh bestand met den vyand, 332. word een Leenheer en hulper van Edzard Grave van Embden, 333. schickt hem volk toe, doch langhtaem, 334. ende sijn Maerschalk Willem van Gent met meerder maght, 335. vword van de Groningers als Erf-heer bezwooren, 336. 339. insgelijx van de Omlanden, 358. de sijne te Sloten, Bolsward, Sneek en elders ingelaeten, 337. daer na ook te

Dockum, 339. reyft tweemaal vermomd naer Vrankrijk tot sijne leenmannen de Koninghen Lodewijk en François, 338. 353. ende met desen naer Lombardien, 339. 341. geeft den Vriesen moed, 343. vverd gelasterd over 't inneemen van Nicupoort, versoent met Henrick van Brunswijk, 345. schickt volk op Vriesland, 348. vvit de Fransse uytpraek over Vriesland niet aetervolghen, 350. trouwt Lijsbet van Lunenburgh, 352. zoekt zich Heer te maeken van de Vriesen, die aen dien angel niet willen bijtten, 354. zoekt van den Keyser beleend en voor een Rijx-Vorst gehouden te worden, 358. verbint zich met die van Zwol, 359. vveshalven hy van Paus Adriaen vverd bekeeven, 370. stoort de vergaderingh van d'Over-Yffelsse Ridderchap, en belegert Hasselt, 360. slaet het gantsse heyr by Apperloe, brandschat de Twent en Drent, ende vrint den toorn by Deventer, 361. doet hopman Bruyn ophanghen om sijne blooheyd, 364. slaet den vyand op voor Geelmuyden, 365. verovert tien schepen, 367. treckt naer Groningen, en vverd op nieuws bezwooren, 370. heeft hoop tot de Kroon van Denemarken, 371. valt in Holland, en plondert zelfs den Haegh, 373. daer na in Brabant en Vriesland, 376. vword door die van Zwol tusschen twee poorten beklemd, 376. bezet de vveghen om Utrecht en zoekt een Bisschop van sijne gesindheyd op te vverpen, 377. maekt een besteck met eenighe Over-Yffelsse, 378. besnauwt de volmachtigers van Groningen, 380. is verbolghen op die van Zwol om eenighe scheld-woorden; zoekt sijne landen te brenghen aen 't Huys van Lotringen en Cleve, 386. stuurt volk van oorlogh binnen Utrecht, teghen den Bisschop, 388. verjaeght de Bisschopsse met een blooten brief, 391. wint Rhenen, Horst, 't Huys ter Eem en andere plaetsen, 396. maekt den Grave van Bichlingen tot Bisschop, 400. verbijstert en slaet de Bisschopsse, 402. verdraecht met den Keyser, stellende hem tot sijn erfgenaem, zoo hy kinderloos sterft, 409. 410. 426. Sijne Volmaghtighers bezweeren de vrede, 411. sijne strengheyd tegen de Lutheranen, 412. helpt Balthasar van Esens teghen den Grave van Embden, 413. 414. 416. die uyt nood eene schandighe vrede met

B L A D - W Y S E R.

met hem maekt, 419. ijvert voor de Roomse gefindhejd, 419. draeght sijne landen heymelijken op aen Koningh François, 420. fchickt volk tot het beleg van Munfter tegen de Weder-doopers, 421. verbindt fich met den Deenffen Koningh, 423. die hem 2000. mannen overfchickt, 424. wil de Franffe met geweld meesters van fijne landen macken, waer over de Steden volk werven en fijne Block-huyfen afbreeken, 428. maekt Willem van Cleve, tegen dank, tot fijn erfgenaem, 430. werd ziek van hart zeer. Sijn lof, 433. voor boode van fijn dood. Sijne zeeden, ftrijdbaerhejd, en uytvaert, 434. fijne uytterfte wil en gereede goederen, 435. Siet hier na 't woord *Verdrag*.

Karel van Gelder baltaerd, Stad-houder van Groningen, 412. by fijn vader verdacht, 22. dien hy verbijstert, ende uyt Groningen wegh vlucht, 423.

Karel van Oostenryk gebooren, 315. Vriefland door Juriaen van Saxen aen hem verkoft, 341. word Keyfer, 355. wint den flogh van Pavie, 381. fijn verloek op de erffenis van Gelderland, ende des landschaps antwoord, 448. laet fijn recht in druck uytgaen, 453. vvil na geen verdrag luyfteren, 460. lijdt fchip breuk in Afriken, 455. veylight die van Wageninghen, ende de Jans Heeren, 461. belegert met een maghtigh heyr, beftormt en verwoeft Duyren, 462. 463. vvord erf-heer van Gelderland, 464. &c. hem vvord raed gegeven, hoe hy Gelderland bost fal beftuyren, 467. wint Kamerick, 468. 478. geeft aen de Gelderffe eenighe vryheeden en nieuwe rechten, 475. 476. vvint Lutzenburgh, Ligny en S. Defir, 478. maekt vrede met Koningh François, en lief-kooft de Gelderffe, 479. verbint de Nederlanden met het Rijk, 480. 482. fijne wreedhejd tegen de Calviniften, 483. belegert te vergeefs Mets, wint en vernielt Teroane, met Hefdin, 485. de Gelderffe ftanen hem toe eene geld-beede, 487. draeght fijne landen op aen fijn zoon ende treckt naer Spanien in een Clooster, 489. Sijn dood en lof, 493.

Karel de Groot, Keyfer en Koningh van Vrankrijk en fijn bedrijf, zoo teghen de Saxenaers als andere, 34. 35. 36.

de *Kennemers*, onder Gijsbert van Amftel, verraffen Utrecht, werpen den Raed en Edele uyt, 98.

Keppelfe Huys door de Cleefffe belegerd, 317. verbrand door de Biffchopffe, 327.

Robert van Keppel Veld-heer van den Grave van Embden, 336. 339. *Dirk*, Droft tot Harderwijk, 337. *Lubbert* zoent met Vorft Karel, 355. *Johan*, Land-droft van Zutven, 468.

Kernhem opgedraghen aen Udo de Boefe, 214.

Kessel aen de Maes door Keyfer Juliaen gewonnen, 22.

Klaer-water, een Clooster, 192.

Kluchten van 't ongenaedigh woud, 8. Kluchtighe straffe van een bode, 99. Kluchtighe dol-fiekte, 157.

Kock, *Rudolf Kock* wiffelt eenighe goederen met den Grave, 98. *Ian Kock* maekt den Brabander fijn Leen-heer, 101.

Koeburgh by Kampen door de Gelderffe valt gemackt, 397. door de Keyferffe gewonnen en alles daer binnen vermoord, 400.

Koeverden door de Gelderffe verkloekt en gewonnen, 367. door de Keyferffe beloerd, 422. na een beleggh gewonnen, 425.

Kolen gedreyghd met plonderingh, 13. Kolsnaers geeven de Gelderffe eenighe vryhejd, 101. Kolenffe vrede-handel tuffchen den Spaniard en de Staeten loopt te niet, 546.

Korn-put, werk-baes ende fijne weetenschap, 552.

Krijghs-wetten van Vorft Karel, 363. 425.

Kuylenburgh, een leen van Gelderland, 127. Die van den Raed gaen t'Arnhem ten Hoffaert, 129. Heer *Geeraert* bid oorlof aen Hertogh Willem om fije Stad te moghen uytleggghen, 167. de Stad door Jan van Buyren beloerd, 217. de Jaer-markt aldaer verzet, 254. Siet van *Hubert*, *Gerard*, en *Sweer* op haere letteren.

L.

L *Amorael van Egmond* onthoofd, 515.

Lange Pier een Vries, Zee-overft van Hertogh Karel, quelt de Borgoenffe Vriefen en Hollanders, 338. 343. 344. neemt 18. gelaedene fchepen, 340. wint en brandfchat Medemblick, Alkmaer, Beverwijk. Nicupoort &c. 349. geeft zich zelf drollighe eeren-naemen, 350. bevecht verfcheyde fchepen en plondert Hoorn, 353. fterft, 357.

F f f Leck-

B L A D - W Y S E R.

Leek-stroom, wanneer begonnen, 40.
Leen, Etelijke Grootē, leen-mannen van Gelderland, 92. 94. 96. 113. 237. 247. de Grave van Tecklenburgh, 384. 482. Geldersse leen-luyden in 't Sticht van Utrecht, 110.
Leerdaem, leen-roerigh aen Gelderland, 232. door de Geldersse gewonnen, 282. 308. ende wederom door de Bor-goensse, 309.
Leeuwaerd van de Geldersse belegerd en verlaeten, 344.
Leyden ontzet, 529.
't Huys Lichtenbergh door Hertogh Karel gewonnen, 302.
Lijfstanders zoeken hulp in Gelderland en elders, 494.
de Lijmers Gelders, 176.
Lingen, de Stad en 't Ampt een leen van Gelderland, 384. geschonken aen Max-miliaen van Egmond, 482.
Lobed met den tol door de Cleeffse aen-gemaetighd, 282.
Lochem krijght markt-rechten, 112.
Lockhorst, Herman en Jacob ballingen van Utrecht, 184.
Lodewijk Gr. van Vlaenderen vermeestert schier heel Braband, 139.
Lodewijk Hertogh van Orleans, maekt Willem en Reynald van Gulich tot sijne leen-mannen en hulpers, 173. 174. vverd vermoord, 179.
Lodewijk van Nassouw verslaet Arenbergh en sijn heyr, 514. 515. vint Bergen in Henegouw, 523. word met al sijn heyr te Mook overvallen, 528.
Lodewijk Keyser, ende sijn bedrijf, 37. 38. deylt sijne Rijken onder sijne zoons en sterft, 39.
Lodewijk Koningh van Aufrasiē split de Rijken onder sijne kinderen, 41. geveende de Vooghdy van Gelder aen de Heeren van Pont, 43.
Lodewijk van Borbon Bisschop te Luyk, en oom van Karel van Gelder, vermoord, 286.
Loeven door de letter-jeughd tegen Rossem ingehouden, 458.
Losbaer Koningh van Aufrasiē heeft teffens twee vrouwen, in vveder-wil van den Paus, 40.
Lotringhsse Hertoghen uyt het huys van Gelder, 443.
Luyk door den Brabander en Geeraert van Gelder vermeestert en mis-handeld, 88.
Luyker-waelen door Reynald den twee-den dapper gellaeghen, 120. daer na

door Reynald den drien, 132. 136. door Jan van Beyerē, 180.

M.

M *Aestrict*, na een kommerlijk be-legh, door Parma gewonnen, 545. 546.
Margriet van Parma Stad-houderesse over Nederland, 500. neemt, mits de over-komst van Alve, haer afgescheyd, 512. wederkomst en vertreck, 550.
Margriet, Arnolds dochter, trouwt aen Fred. Paltsgrave, 245.
Marie van Braband vveduwe van Rey-nald den drien sterft, 171.
Marie van Harcourt trouwt met Rey-nald van Gulich, 176. daer na met Ro-berth van den Bergh, 214.
Marie, dochter van Arnold, trouwt aen den Koningh van Schotland Jacob, 244. vertroost de Schotten na en over de dood van den Koningh, 251. staet na de vooghdy des Rijk, 253. sterft, 254.
Mariendael by Arnhem gesticht, 168.
Marienweerd gesticht door Herman van Kuyk, 75. verbrand door Bisschop Diepho'd, 216.
Marten van Rossem. Siet *Rossem*.
Marten Schenk by de Spaensse, 543. 547. vint den slag van Hardenbergh, en ontzet Groningen, 548. 549.
Mathijs Eertzhertogh vvord Stadhouder van Nederland, 537. gunt de vrye oef-feningh van den gezuyverden Gods-dienst, 540. vertreckt, 548.
Maurits van Saxon helpt de Duytse ge-loofs-verwanten, en jaeght den Keyser uyt Ynsbrugh, 484.
Maxmiliaen verbint sich met den Cleve-naer en Egmonden tegen Gelderland, 280. daer over van onrechtvaerdigheyd beschuldighd, 281. neemt eenighe Ve-louwsse Steden in sijn eed, 282. ende Wageningen, na een belegh, 283. vvord, na eenighe geleedene aenstooten, van de Geldersse bezwooren, 285. 288. dood van sijne vrouw Marie, 286. sijn be-steek met Jan den tweeden Hertogh van Cleve, 286. maekt zich met ge-vveld Vooghd van de Stichten van Luyk en Utrecht, 287. vvord Rooms Ko-ningh gekroond, ende ontzet Teroane, 289. binnen Bruggen gegijzeld en in gevaer sijns leevens, 291. dreyght het vveyffelende Gelderland, 291. 292. 301. verdraeght met Vrankrijk en Vlaen-deren.

deren, 292. verbint sich met de Cleve-
naer en Gulicher tegen Vorst Karel,
311. neemt eenighe Geldersse plaetsen
in, 312. sterft, 353.

Maxmiliaen van Egmond sterft, 481.

Maximin Keyser verwoest wijd en breed
Duytsland, 13.

Mechelen by Gr. Reynald vercoft aen den
Vlamingh, 122. tusschen den Braban-
der en Vlamingh verdeyld, 125. Her-
togh Arnold toegekend, 233.

Mechtel van Gelder trouwt met den Gra-
ve van Blois, voorwendende de naeste
erve te zijn tot Gelderland, 154. neemt
met haer aenhangh eenighe plaetsen in,
154. maakt een zoen met eenighe edele,
158. ende een verbond met zes Steden
en de meeste Ridderfchap, 159. 160.
sterft binnen Huysfen, 162.

Medenbick door de Geldersse uytgeroofd,
349.

Megen, Gelders, 123.

Meynard Ham verrast met sijne Geldersse
Keyderland voor Balthasar van Esens,
ende verslaet de Oostvriessen, 416. plaegt
die van Groeningen, en bewalt Dam,
423.

Meynwerk Abt van Paderborn schenkt
veele inkomsten van Veluwen aen sijne
Abdy van Abdinkhoven, 55.

Menapiers vworden van Cæsar beroofd,
ende van de Uspiers verkloekt, 2.

Mengoos, vijfde Vooghd van Gelder, 50.
51. Sijn lof en kinderen, 52.

die *Menboevens* in oorlogh met den Bis-
schop van Munster, 97.

Michiel van Pomeran, Drost te Hattem,
struykelt voor Steenwijk, 364.

Milanen uytgeroyd door Keyser Frede-
rick, 78.

Monickhuysen gesticht by Reynald den
tweeden, 120. Catharine van Beyerens
aldaer begraven, 172. met haer man
Hertogh Willem, 175.

Moord van den Hertogh van Orleans, 179.
van Jan Moor, 179. van den Bisschop
te Luyk Lodewijk van Borbon, 286.

Muyden verkloekt door de Geldersse, 326.
door verdragh vveder geruynd, 327.

Munster door de dollen Weder-doopers,
421. ende daer na door den Bisschop
vveder ingenoomen, 422.

Munte door Keyser Rudolf aen Grave
Reynald verleend, 101. Plackaet van
de Munt uytgegeeven by Willem van
Gulich, 167. by sijn broeder Reynald,
177. by Maxmiliaen, 293. by Keyser
Karel, 486.

N.

N Aerden door de Spaniards uytge-
roofd, 526.

Nassouw, en oudheyd van't selve Huys, 69.
Stam-boom van eenighe Graven, 440.

Nyenbeek aen de Yssel, 162.

te *Nykerk* een Burght gebouwd, 248.
van daer een grift naer Wageninghen

aengevangen te maeken, 310. 311.

de zelve Veste door Hertogh Karel na
een belegh gewonnen, 307. door de

Bisschopsse geplonderd (siet hier na
mede 't vwoord *Velouw*) 327. verjaeght

Deuverden van Voort met sijne Amers-
foorders, 461. brief, vvaer by Ny-
kerk tot eene Stad vword gemackt,

582.

Nymegen verwoest van den Noord-man-
nen, 38. verbernd en uytgeroofd, 44.

van Keyser Otho besocht, 48. (wiens
moeder daer sterft) 51. daer na van

Keyser Henrick, 54. 72. 't Valk-hof
aldaer belegerd door Balduin van Vlaen-
deten, 56. ende de Keyser daer binnen,

56. door Keyser Freder. vveder op-ge-
timmerd; 78. het Burg-graeffschap op-

gedraeghen aen Dirk van Cleve, 56.
Premonstraeten Clooster aldaer ge-

bouwd, 74. Otho van Nassouw, met
den Tol en Burght beleend, 82. Jans

Gasthuys tot Nymegen gebouwd. 86.
Nym. heeft gelijke vryheyd als Aken,

92. 235. Otho de driede met de Stad
en 't Rijk beleend, 94. Stevenskerk ge-

timmerd, 96. ende een Clooster, van
Stilmans kercken, 103. De Bisschop van

Colen geeft den burgeren eenighe vry-
heyd, 108. haer voor-rechten beeedigd

by Reynald den drieden, 132. by Ar-
nold, 210. de Stad gedreyghd met een

groot verraed, 144. over-gegeeven aen
Karel van Burgondien, 270. Karel be-

veelt een grift te maeken tusschen Nym-
en Arnhem, 420. brand in de Stad,

427. eene van de voornaemste hoofd-
steden van Nederland, 482. Anne, des

Keyfers dochter, en bruyd van Philips,
tot Nymegen. 529. Handvest, gebie-

dende de vveder-sprookene vonnissen
niet wijder dan naer Aken te brengen,

561. van de onkosten van 't klaeringhs-
gericht, 562.

die van *Nymegen* ontsaen sich van den
eed van Reynald den eersten, 113.

haer vword een stille-zaet gegund van
die van Cobelens, 113. sijn tol en

schot-vry door 't geheele Rijk, 141.

B L A D - W Y S E R.

- mede tol vry door Braband, 182. leenen geld aen Arnold, 212. helpen en verharden die van Driel tegen den Vorst, vermeersteren Bueren en Lobeck, 241. leggen Arnold verscheyde gebreken te lalt, 248. hissen sijn zoon, wijf ende de landschap tegen hem op, 250. vworden in den Keyserl. Acht gedaen, 251. gijfelen Fred. en Willem van Egmond 279. dwinghen Maximiliaen tot het opbrecken, 306. verdraeghen met die van Venloe, 379. bannen de Jcsuijten uyt hunne Stad, 487.
- Nienpoort* door de Geldersse, onder 't bestand, ingenoomen, 345. geplonderd, 349. verbrand, 357.
- Nieu stad* door Hertogh Willem in brand gesteecken, 171. over-gegeeven aen Maximiliaen, 312.
- Noordmannen* stroopen op de Fransse en Nederlandssse oevers, 36. verwoesten Wijk, Utrecht, Nymegen en andere plaetsen, 38. verbernen Wijk, 38. schenden Nymegen en de Betouw, 44. bekoemen Normandyen in Vrankrijk, 45. vverden by Loeven afgeroost, 46.
- Norits* bedenkt een nieuwen vond om brieven te bestellen, 552.
- Nuys*. Graven van Gelder Vooghden van Nuys, 82.
- O.
- O** *Ten en Dieghden Gelders*, 232. 233. 238. 239.
- Onderzoek* na 't geloof, by de Nederlanders vervloekt, 505.
- Oostergoo* en *Westergoo* in Vriesland, twee twist-ballen tusschen den Hollander 'en Bisschop van Utrecht, 77. 79. 80.
- Orleans* ontzet door eene maeghd, 220.
- Osuuld van den Bergh* soent met Hertogh Karel, 328. 339. twist met den Vryheer van Wisch, 413.
- Otho Heer van Bueren*, Burght-waerder van Gelder, 162.
- Otho van der Lip* Bisschop zelf en met sijn heyr verongeluckt by Koeverden, 90.
- Otho van Nassouw*, Veld-heer tegen de Hongeren, 49.
- Otho van Nassouw*, eerste Grave van Gelder, 69. Of hy eerst getrouwd is aen Adelheyd van Pont, of aen Sophie van Zutven? 70. sterft, 74.
- Otho van Nassouw*, detweede, 82. treckt met den Keyser tegens de Turken, 83. helpt den Stad-houder van Koeverden tegen sijn Bisschop, 84. vecht aen de Grebbe met den Grave van Holland, 84. dwinght Over-Yffel; vword door list gevangen, 85. ende voor groot geld geloft, 86.
- Otho van Gelder* vword 33^e. Bisschop van Utrecht, dan onlanx daer na af-lijvigh, 88.
- Otho* de driede, 92. bemuyrt eenighe vleckten, 92. vveygert de Keyserl. kroon, 95. lijdt aenstoot van Bisschop Henrick van Vyanden, 95. vvint de Momberschap over den jonghen Grave Floris met de vvapenen, 97. staet mede na de Vooghdy van Braband, 97. vword genoemd de edelste onder de Duytssse Vorsten, 99.
- Oudewater* door de Spaniards uytge-moord, 532.
- d'Over-Yffelsse Steden* door de Geldersse aengeklaeghd, 185. de inzaeten stee-kende in groote ellenden maeken een schandigh verbond met Vorst Karel, 369. af-keerigh van de Geldersse, 394. van de welke sy zeer benauwd worden, 396. maeken een besteck met den Keyser, 397. de Geldersse Vestingen aldaer door Schenk ingenoomen, 400. ende door Floris van Egmond, 404. d'Over-Yffelsse vvillen geene Cancellij lijden, noch haer geld hebben afgestelt, 486. 510. hulden met grooten pracht hun Stad-houder den Grave van Arenbergh, 490.
- P.
- P** *Alts-graven* aen den Rhijn uyt het Huys van Gelder, 442.
- Persinger* Slot, 318. 321.
- Pest-vuyr* door 't Christenrijk verspreyd, 136. 137. 172. 228. 233. 244.
- Peter van Gelder* bastaerd, komt met list uyt de boeyen, 422.
- Peters-poel* een Clooster by Bommel, 178.
- Philips van Burgondien* vword Bisschop, 350. vvapent sich langhsaem tegens de Geldersse, 362.
- Philips van Oostenrijk* ontzegt de Geldersse door een Herout, 318. neemt etlijke Sloten in, 319. ende schier half Gelderland, 321. verdraecht met Karel van Gelder, 322. lijdt gevaer op zee, 323. bestrakt Karels af-valligheyd en sterft in Spanien, 324.
- Philips* de tweede komt naer Nederland, 481. vword over al ingehuld, 482. trouwt met Marie van Engeland, 486. met Elizabeth van Vrankrijk, 500. vword

B L A D - W Y S E R.

vword by sijns vaders leven erfheer, 489.
 de Gelderffe geeven hem eene geld-bee-
 de, 491. wint den slagh voor S. Quintin,
 492. voor Grevelingen, 493. maect
 vrede met Vrankrijk, 499. is fel op de
 Calvinisten, 504. heeft voor Nederland
 tot een Rijk te maeken, 510. doet aen
 de Hollanders een bod van vrede, 532.
 vword afgez wooren by de Staeten, 553.
Philips van Momorancy, Grave van Hoorn
 on-hald, 515.
Philippe van Gelder trouwt aen René van
 Lotringen, 289.
Pondschattingh vuytgeset, 307. 354. 414.
 415. 427. 451. 491. 518. 537.
Pont, een dorp by Gelder, het stam huys
 der Heeren van Pont, eerste Vooghten
 van Gelder, 43.
Puderoij gesticht of vernieuwd door Mo-
 liard, 141. met Block-huysen door de
 Borgoensse benauwd, 320. de Hollan-
 ders daer voor wegh gedreeven, 325.
 587. daer na door de zelve veroverd,
 326. 587.
Putten en Puttensteyn by Elburgh. *Her-
 bern van Puttens* hoogmoed, ende sijn
 verschil met den Bisschop van Utrecht,
 156. ontfeght die van Kampen, 157.
 Puttensteyn door den Bisschop bevocht-
 ten, veroverd ende geflecht, 158.

Q

de **Q** *Vaeden*, een volk in Gelderland,
 23.

R

de **R** *Aesvelden* handelen met Vorst
 Karel, 357.
Randeraed en *Linnich* by de Vorst van
 Gelder aengekocht, 231.
Randwijk. De Randwijks leen-plichtigh
 aen Holland. 110. *Gysb. van Randwijk*,
 188. 286. *Rutger* 278. *Ioost*, Burgh-
 grave, 426.
Ravensteynse tol ende de Gelderffe klagh-
 ten daer over, 235. *Ravesteyn* door
 Will. van Cleve aen Koningh François
 opgedraeghen, 454. ende te leen aen
 den Keyser, 464. 477.
Ravenwaeyse Slot ingenoomen door de
 Borgoensse, 324.
Reynald de eerste, achtste Grave, meynt
 gerechtighd te zijn tot het Hertoghdom
 van Limburgh, 100. 102. steuwicht
 sich met bondgenooten, vvaer onder
 sijn swagher Walraem van Valkenburg,
 tegen sijn vyand den Brabander, 102.
 vverd in den slagh van Woeringen ge-

wond en gegreepen, 106. geeft vier
 Steden tot sijn los-loon, Duysburgh,
 Wassenburgh. Hervey en Spremont, 107.
 vword van den Keyser beschoonen met
 Vriessland, 107. helpt sijn schoon-vader
 Guido van Vlaenderen tegen de Fransse,
 110. vverd door sijn zoon op 't Slot van
 Montfoort verleeckerd, 114. Sijne dood,
 wijven en kinderen, 116.
Reynald de ionghe neemt sijn vader gevan-
 ghen, ende by des selfs leven 't bewind
 aen, 113. 114. is in oorlogh en twist
 met Lodewijk Bisschop te Munster, 115.
 die daer na word gemiddeld, 121. trouwt
 met Sophie van Berthout, 118. treckt
 met den Keyser naer Italien, 119. verslaet
 een grooten hoop Luyker-waelen, 120.
 maect. neffens andere Vorsten, met
 Vrankrijk een verbond tegens Braband,
 121. hertrouwt met Eleonore van Eng-
 geland, 122. spant met den Vlaming op
 nieuws in tegen Braband. vuint 's Hertog-
 genraed en Tiel, 122. in Schotland ge-
 vangten en vveder ontbonden, 124. helpt
 den Clevenaer tegen den Bissch. van Colen,
 en slaet de Vrieten by Vullenhoe, 125.
 Verselschapt sijn swagher Koningh E-
 duard in den Franssen oorlogh, 126.
 van vvien hy 1000. jaerlijxe ponden
 sterlinx, ende van Keyser Lodewijk den
 naem van Hertogh ontfanght, 127. ver-
 slaet over de 200. Fransse, 128. valt
 schielijken dood uyt sijn stoel, 130.
Reynald van Nassouw de driede, tweede
 Hertogh, 132. Verselschapt sijn oom
 Eduard in den Franssen oorlogh, 134.
 trouwt Marie van Braband, 135. vverd
 by Tiel in een slagh door sijn broeder
 Eduard gegreepen, 142. ende, na een
 tienjaerighe gijfelingh, vveder in sijn
 stoel gezet, stervende onlanx daer na,
 148.
Reynald de vierde, van Gulich, geeft Em-
 merick tot sijn los-loon, 170. maect een
 verbond met den Hertogh van Orleans,
 174. vword ghuld, 175. klaeght over
 de heb-sijckte van den Clevenaer, 176.
 vverd ontfeyd van sommige vreemde
 luyden, 177. Ontzet Gorichem, welke
 Stad hem door sijn swagher Arkel vverd
 opgedraeghen, 179. maect een verbond
 met Hertogh Anthonis van Braband,
 180. 181. besweert de Vryheeden van
 Gorichem, 181. maect een besteck met
 de Arkels, 183. onthaelt en vvaerschout
 den Grave van Holland, 184. treckt
 naer Vrankrijk op de begraffenis van den
 Hertogh van Orleans. 185. beoorloght

B L A D - W Y S E R.

- die van Utrecht en Amersfoort, 189. hengelt om Amersfoord, 190. moeskopt in 't Sticht; 192. Syn dood, en lof, 193.
- Reynald van Valkenburgh*, by den Brabander gegijfeld, vvord van Grave Reynald verborghd, 115. syne Stad van den Brabander ingenoomen, 121.
- Reyner van Gelder* bastaerd, een dapper Krijghsman, 321, 332.
- Renes. Jan van Renes* verft bystand van den Keyser tegen den Grave van Holland, 110.
- René van Chalon* Prins van Oranie trouwt eene dochter van Lotringen, 452. sijn heyr verslaeghen door Rosssem, 457. vvint en verwoest etlyke Steden in Gullicherland, 459. ontzet Hensbergh, wint Montioye, 461. vvord Stadhouder van Gelderland, 468. blijft voor S. Desir, en maekt Willem van Nassouw syn erfgenaem, 478. Sijn graf-schrift, 479.
- Renkumse* Graven, en haer Stam-boom, 59.
- Rennenbergh* verovert, voor de Staeten, Leeuwarden, Groningen, 538. ende Kampen, na een belegh, 539. valt af, en levert Groningen aen den Koning, 548. syne dood en deughden, 551. 552.
- Renoy* bemaghtighd, 317.
- Requesens* Spaensse Stadhouder van Nederland, 527. syne vloot door de Zeeuwen geslaeghen, 528. noch eens door de Hollanders, 529.
- Rhienen* door Clasicus bevochten, 15. bemuyrd door Bisschop Arkel, 137. door Hertogh Karel verrast, 396.
- Rhijns* over-loop na den Wael kant, 288. hoe wijd Gelderland lanx den Rhijnstroom is gerechtighd, 422.
- Richard van Gelder* vvord Bisschop tot Luyk, 55.
- Ridder-bende* by Vorst Karel op gericht, 411.
- Ridderschap* uyt de landen van Cleve, Gullich, Bergh, Mark en Ravensburgh, beteykent het verbond van de Vorsten van Gelder en Cleve met de landschap, 432.
- Robert*, zoon van den Bergh, sterft, 221.
- Robert*, eerste Heer van Heusden, trouwt een dochter van Engeland, 39. sterft, 47.
- Robert van Heusden* te Bommel door de Borgoesse t'onrecht gedood, 330.
- Romen* door Borbon voor den Keyser ingenoomen, 387.
- Rosendael* aen Willem van Scherpenzeel vereerd, 426.
- Rossem. Marten van Rosssem* Gelders Stadhouder over Vriessland, 352. daer na over Utrecht, speelt den Bisschop een poets, 391. word Maerschalk van Karel, ontsteekt het krijghsvolk door sijn toesprack, 398. plondert den Haegh, 399. voert de syne vveder naer Utrecht, en slaet de Bisschopsse in de Betouw, 400. tracht Hasselt te ontsetten, 402. Veldheer van Willem van Cleve, 455. verwoest Brabant, verovert het Huys te Hooghstraten, 456. slaet en verstroyt door een nieuwen streck het heyr van den Prins van Oranie, en doet Antwerpen te vergeefs opeyssen, 457. ende daer na Loeven, 't vveld door de leer-ieughd mannelijken vvord verdedighd, 458. verovert en plondert Eyndhoven, Helmond en Amersfoort, 461. gaet in Keyserlijken dienst, 468. vverit volk tegen de Fransse, 483. vvint Estenay, Helden, en verschrickt Parijs, 484. vvord Stadhouder van Lutzenburgh, 485. sijne dood en roemruchtigheyd, 488.
- Rothar van Gelder* Bisschop tot Paderborn, 57.
- Rudolf van Diephold* ingedrongen Bisschop 211. rooft in Gelderland, 216. &c.
- Rudolf van Koeverden*, vermits syne wederspannigheyd, aen den hals gestraft, 90.
- Rudolf van Lennep* Ritmeester, 335.
- te *Ruermond* eenighe Cloosters gesticht, 91. de Stad blijft Hertogh Arnold getrouw, 250. haer vryheeden beswooren, 301. gewonnen door Maxmiliaen, 306. vveygert eerst een Bisschop aen te neemen, 504. door den Grave van Hohenlo te vergeefs belegerd, 538.

S.

- Salters*, door Keyser Julianus getemd, 22. in de Betouw bevochten, 23.
- Salisse wet*, 26.
- Saxenaers* eerst in oorlogh tegen Karel de Groot, laeten sich daer na doopen en temmen, 34. 35. 36.
- Schoonhoven* door de Geldersse beloerd, 397.
- Schotsse Koningen* uyt het Huys van Gelder, 441.
- Schraffert, Herman en Otho*, Dijkgraeven, 326.
- Seinare van Lotringen*, wijf van Henr. van Gelder, en haer voor-ouders, 80.
- Sicambers* vlieden voor Caesar in de wouden, moeskoppen op die van Ubich en Tongeren, ende verslaen met 500. ruyters 5000. Romeynen, 3. kloppen het volk van Lollius, ende maeken vrede met Augustus, 4. vvorden van Tiberius tot

B L A D - W Y S E R.

- tot 40000. verplaeft, 5. dienen tegen de Thraciers en rinkelroyen in Vrankrijk, 7. helpen de Romeynen in Britanniën, 9. komen tot de schouw-speelen van Keyser Titus binnen Romē, 16.
- Sifrid*, Bisschop te Colen, sluyt Adolf van den Berghin een honigh-kouw, 108.
- Sylvanus* een Vrank tot Keyser op geworpen, en daer na omgebracht, 21.
- Slagh van Woeringen*, 105. 106. 107. *Cressy*, 134. op de *Maes* tusschen Keyserin Margriet en haer zoon Willem van Holland, 138. *slagh van Bordeaux*, 140. *Baefwylers*, 147. 148. van de *Grave* tusschen de Brabanders en Will. van Gulich, 165. 166. tusschen de Engelse en Hollanders te *Brouwershaven*, 212. *slagh van Wachendonck*, 261. van *Apperloe*, 361. van *Geelmuyden*, 365. van *Jengum*, 416. *Hilligerle*, 514. *Jemingen*, 516. *Gemblours*, 538. *Hardenbergh*, 548. 549.
- Sloten van 't Borgoens* belegg verlaeten, 346. door *Wassenaer* sterk bevochten, 373. met verdragh veroverd, 374.
- Sneek* door de *Borgoensse* belegerd en verlaeten, 346. de burghery klaeght van gebreck en mort teghen de *Gelderse*, 365. 366. begeeft haer tot den Keyser, 367.
- Sophie van Berthout* getrouwd met *Reynald den tweeden*, 118. sterft, 120.
- Soraen* een *Bataviers* Ridder, en sijne swemkunst, 17.
- Spaniards* gedwonghen *Nederland* te verlaeten, 501.
- Spookery* op 't *Huys ter Leede*, 196. binnen *Gorichem*, 204. in *Gelderland*, 290.
- Staverden* op de *Velouw* vereerd met *Stadsvryheyd*, 107.
- Staveren* door de *Keyserse* verrast, 367.
- 't *Slot* door de *Staeten* gewonnen, 552.
- de *Stedinghers* aen de *Weser* uytgeroyd van verscheyde *Vorstē*, 93.
- Steenwijk* keert de *Gelderse* van de vesten, 364. werd daer na door *Marwijk* verrast, 373. 374. en wederom verlaeten, 374. door *Rennenbergh* belegerd, 550. ende door de *Staeten* ontzet, 552.
- Sterfte* onder de *Grooten*, 494. 517.
- Stert-sterre* ende verscheyde beduydingen over de zelve, 526.
- Stil-stand* siet *Verdragh*.
- Stontigheyd* verweckt dickwijls bevingh in de leden, 197.
- Strada* *Jesuijt* beschuldighd van vleyery, 550. van onkund van naemen, 553.
- Stralen* verbrand door de *Brabanders*, 165. gewonnen door *Maxmiliaen*, 312.
- Struykroovers* in *Gelderland*, 493. 500.
- Suydewind*, bewaerder van *Puderoy*, en sijne vroomheyd, 325. 326. 587.
- Sustersen*, wel eer een *Gelderse* Stad, 101.
- Swaenenburgh* aen de *Yssel* belegerd en veroverd, 211.
- Swaenen-tooren* te *Cleve*, ende oorsprongh van die klucht, 37.
- Swartzenburgh* verdedicht *Venlo* zeer manlijken, 329. dient de *Gelderse* in *Vriesland*, 337. &c.
- Swarte bende* eensdeels geslaeghen, 340.
- Sweer van Kuylenburgh* vvord met geweld uyt sijn *Bisschops* stoel gekeerd, 211. brengt met list *Gelderse* binnen *Ammerstoort*, 213. sterft van hertzeer, 224.
- Sweer van de Sande*, geschut-meester van *Vorst Arnold*, 238.

T.

- T** *Ancelin* *Ketter*, ende sijne vervoerlijke leere, 75.
- Tanfane*, Tempel van de *Oethmarssens*, verwoest, 6.
- Teysterbandse* *Graeffschap* aen de kerk van *Utrecht* geschonken, 54. *Stam-boom* der *Graven*, 60.
- Tessel* en *Wieringen* door de *Gelderse* gebrandschat, 364.
- Thomas de Kempis* vverd geboren, 162. vvord *Monick* op den *Agnieten* bergh by *Swol*, 172. sterft, 266. dood van sijn broeder *Ian*, 266.
- Tiberius Nero*, naderhand *Keyser*, ende sijne krijghs-pleegingh tegen de *Duytsers*, 5.
- Tiel* gesteld onder 't *Bisdom* van *Utrecht*, 31. 46. 48. verbernd door de *Noordmannen*, 52. daer na door ongeval, 76. 163. 212. *Tielsse* tol, 80. *Tiel* ingenoomen door den *Hollander*, 85. oorlogh om *Tiel* tusschen den *Brabander* en *Otho* den *drieden*, 99. *Tielerdijk* door gesteecken, 100. *Tiel* door *Grave Reynald* bestormd, 103. door den *Brabander* bemuyrd, 110. door *Heer Otho* van *Buyren* uytgeroofd, 113. de *Domheeren* van *Tiel* naer *Arnhem* verplaeft, 113. 120. 575. 576. de *Duytse* *Heeren* in haer plaats komende, 120. *Tiel* door *Reynald* ingenoomen en ontvest, 122. *Tiel* en *Herwarden* tegen *Heusden* verwisseld, 123. ingenoomen door *Reynalds* aenhangh, ende de *Walburghs* tooren verbrand, 138. daer na gewonnen door *Varick*, doch vveder verlaeten, 155. noch eens veroverd door *Brederode*

B L A D - W Y S E R.

derode voor Blois, 157. en eyndelijken door Hertogh Willem, 162. Een oproer binnen de Stad, 161. een houten tooren gezet op de Martenskerk, 165. 225. 233. de Walburgs kerk herbouwd, 173. Keyser Sigismond te Thiel, 186. oorlogh aldaer afgekondighd tegen de Hussijten, 191. de Stad te vergeefs bestormd door Bisschop Diepholt, 216. ende door den Heer van Buyren beloed, 217. door de Keyserse dapper aengetast ende met groot verlies en schande verlaeten, 408. verschil om den Meurssen tol aldaer, 450. 491. die van Tiel in vyandschap met die van Wageningen, 461. boeken-kasse der Stad, 486.
de *Tongerse* vallen Civilistoc, 13.

V.

V*arick*, ofte *Vanderick*, met den voornaem van *Gosuin*, beklimt Bommel, 145. en wint daer na Tiel, 155. *Varneburgh* Bisschop t'Utrecht van eenighe ballingen gevangen en geschat, 146. *Varus Quintilius* door Arminius en de Duytsers verslaeghen, 5. *Vekermeer* door de Gelderse belegerd, 320. *Velleda*, Vorstin aen de Lip, 13. *Velouwe* oude plaetsen aen de kerk van Utrecht geschonken, 39. de Velouw aen Grave Otho gegeven tot een onderleen door Boullon, 73. daer na tot een erfelijk houwlijx-goed aen Henr. van Nassouw, 76. Oorsaek van geschil tusschen den Bisschop, die ze inneemt, ende de Graven van Gelder, 81. 83. 't vvelk daer na werd beslecht, 84. Velouw vvederom uytgeroofd, 86. 95. 190. 192. 216. 308. 310. 349. 361. 364. Eyndlijk besteck, dat de Velouw alleen uyt des Bisschops handen zoude ontfanghen vworden, 111. Land-gericht van Veluwen, 240. *Venlo* tot een Stad gemaekt, 129. 564. ingenoomen door den Grave van Blois, 155. belegerd door Arnold, 250. de Raed aldaer hersteld, 252. de burghery onrustigh, 307. de Stad van de Borgonse driemaal bestormd en met groot verlies verlaeten, 329. 330. eenighe besettelinghen der Stad door Parma verslaeghen, 543. *Venevlaes* Hertogh van Brabant, gevangen in den slag van Baetwijler, 147. 148. vveder gelaekt, 154. verdraeght met sijne onderzaeten, 157.

Verdragh van de Graven van Vlaenderen en Gelder met den Hertogh van Brabant, 123. tusschen den Grave van Blois en de meeste landschap, 159. 160. tusschen de Hertoghen Anthonis van Brabant ende Reynald van Gulich, 180. 181. tusschen de Ridderchap en Steden des Vierdeels van Nymeghen, 188. bevestighd by Reynald, 189. tusschen Reynald en Bisschop Diderick van Colen, 193. van Vorst Arnold met de landschap, 209. 210. 228. 229. 234. 243. met Jan van Loon Heer van Gulich, 214. met Bisschop Diephold, 218. 219. met Philips van Burgondien, 226. met Adolf van Cleve, ende andere Heeren, 227. van *Catharine van Gelder* met den Bisschop van Luyk, 277. tusschen Maxmiliaen en eenighe gedeelten van Gelderland, 284. bestand tusschen de Vorsten van Gelder en Oostenrijk, 309. 310. verbintenis tusschen Maxmiliaen ende den Clevenaer en Gulicher, 311. wapen-rust tusschen de Vorsten van Gelder, Gulich en Cleve, 313. 316. 317. verdragh van Vorst Karel met de landschap, 314. 316. 414. 415. 427. 429. 430. 431. tusschen de Gelderse en Groningers vvegen den handel, 317. van Karel met Philips den eersten, 322. met den Grave van Benthem en de Groningers, 339. 351. met den Hertogh van Brunswijk, 345. 346. met de Vriesen, 352. met die van Zwol, 359. met die van 't Sticht en Zwol, 381. vredes-verdragh met den Keyser, 409. 410. 426. met Enno Grave van Embden, 419. met Koningh François, 42. met den Koningh van Denemarken, 423. met de landschap en Willem van Cleve, 430. tusschen Bisschop Henr. van Beyren en Keyser Karel, 395. stil-stand tusschen die van de Veluw en 't Graefschap ende Over Yssel, 462. Verdragh van Venlo, 466. tusschen de landen van Cleve en Gelder, 476. tusschen de Nederlanden en 't Roomse Rijk, 480. tusschen de Koninghen van Vrankrijk, Spanien en Engeland, 499. vrede-maeking van Gent, 534. Verdragh van Utrecht, 544. voorslagh van de Koelste vrede, 546. *Villich* een Clooster by Bon gesticht van Vorst Mengoos, 51. *Vincent* Grave van Meurs baldaedigh tegen Vorst Arnold, 235. 236. 239. 247. vverd Stadhouders in 't af wesen van Adolf van Gelder, 265. sterft, 314. sijn

B L A D - W Y S E R.

zijn zoon Bernaerd door de Geldersse
 uyt de Fransse gijfelingh vry gekoft,
 315.
Vlaemse Graven vervolgens op-geteld,
 151.
 die van *Vlissingen* vallen den Spaniard af,
 en hanghen Pacieco op, 521.
Voogden van Gelder en haer Stam.boom,
 53.
Vrankrijx rampsaelighe staet, 192. 220.
Vrede, siet *Verdragh*.
Vriesen door de Romeynen van den Yffel-
 kant afgedreeven, 5.
Vriesland van 't Vlie tot de Eems aen Rey-
 nald van Gelder geschonken, 107. 127.
 door Juriacn van Saxen verkoft aen
 Karel van Oostenrijk, 341. door den
 Keyser de Geldersse af-gewonnen, 374.
Vriesse oorlogh tusschen Albert en Jurien
 van Saxen ende Edzard Grave van
 Embden, 314. 315. 332. 333. &c. Een
 goed deel des lands neemt de Geldersse
 binnen, 337. de Geldersse Vriesen doen
 eene bezendingh na Vrankrijk, en
 drijven een vry volk te zijn, 342. 343.
 bepleyten haer zaak voor Koningh
 François tegen de Spaensse, 347. leg-
 gen Vorst Karel eenighe voor-waerden
 voor, 352.
Ork aen Grave Wijchman van Zutven ge-
 schonken, 51.
Uspiers verkloeken de Menapiers, 2.
 kloppen 't volk van Cæsar, dan lijdten
 daer na gelijke beurt, 3. bestaen een
 stout stuck met de Romeynse schepen,
 16.
Utrechtse Bisschoppen geeven voor, Leen-
 heeren te zijn van een deel van Gelder-
 land, en andere gewesten, 53. 54.
 't Getal en naemen van alle Bisschop-
 pen, 149. 150. Klaghten van de Gel-
 dersse teghen 't Sticht, 252. van de
 Stichtse tegen de Geldersse, 257.
Utrecht door Grave Willem belegerd en
 vveder verlaeten, 133. staet in onge-
 nade by Hertogh Reynald, 189. die
 van de Stad stellen haer goud en zilver
 te pronk, 224. Utrecht door de Gel-
 dersse schier ingenoomen, 320. de
 burghers lief-koosen onsen Voest, 328.
 stellen sich tegen den Raed, 382. en
 Geestelijckheyd, 383. 384. neemen
 Geldersse hulp-troppen in de Stad, 388.
 bepleyten hun zaak tegen den Bisschop,
 393. de Stad door den Bisschop be-
 loerd, 396. de kerkelijke beelden en
 vaeten gesmolten tot behoef van het
 krijghs-volk, 405. de Stad verraede-

lijken gewonnen, ende de Geldersse, na
 fellen vveder-stand, uytgedreeven, 405.
 406. de Stad en 't Sticht zweeten den
 Keyser, 411.
Vullenhoe bepand aen Gr. Reynald, 114.

W.

W*Achtendank* een Gelders leen, 168.
 228. verpand aen Otho Schenk,
 351. de zelf-keur van den Raed
 haer benoomen, 413.
Wageningen door Civilis bestreedten, 15.
 verrast door den Bisschop van Utrecht,
 192. tol-vry te vwater door 't Vorsten-
 dom, 258. 581. door de Cleeffse ver-
 overd, 261. door Maxmiliaen belegerd
 en gewonnen, 283. vvalght van 't Bor-
 goensse jock, 293. 294. 322. ingenoo-
 men door Hertogh Karel, 102. de Raed
 aldaer van hem gewaerschouwd, 304.
 308. door de Borgoensse sterk doch te
 vergeefs belegerd, 323. de burgers ge-
 veylighd van den Bisschop, 407. daer
 na van den Keyser, 461. de landschap
 verbiedt den burgheren het Huys te
 slichten, 449. doen en lijdten vyand-
 schap aen en van de Tielsse, 461. gee-
 ven met groote moeyten de sleutels der
 poorten aen den Slotwaerder Salland,
 502. vvorden seer gequeld door de
 Spaensse bezettingh, 524. eenighe
 vryheyd haer toegelaten, 531. schants-
 korven gemaakt op de vvallen, 542. de
 burgers vvinnen Groensfort, 551. Viet
 hand-vesten, raekende zekere vryhee-
 den van Wageningen, 580. 581.
Walraem van Valkenburgh met sijn swa-
 ger Reynald van Gelder strijdigh tegen
 den Brabander, 102. 103. 104. gevan-
 gen by Woeringen, 106. breekt los,
 dan vvord daer na in sijne Stad bele-
 gerd en verbeeden, 107.
Walffe Nederlanden vallen de Staeten af,
 544. 545.
Wassenaer met den voornaem van Jan,
 door de Geldersse gevanghen ende door
 Karel in een yseren kouw geslooten,
 331. 361. Keyserlijk Veld-heer in Vrief-
 land, 't vvvelk hy de Geldersse af-han-
 digh maakt, 371. &c. sterft aen sijne
 vvonden, 374.
Wassenburgh, Geldersse Stad, 74. 81. 102.
 vverd beloofd aen den Brabander, 107.
 ende van hem vernield, 108. word daer
 na Cleefs, 477.
Water-vloeden, 81. 129. 145. 158. 175.
 227. 232. 519.

Weder-

B L A D - W Y S E R.

Weder-doozers. Siet *Munster*, en *Jan Willemse*.

Weert, een Gelders leen, 237.

Wesmael met Hertogh *Arnold* twistigh over *Mechelen*, en anders, 225. 230. 233. 238. 239.

Wevelickhoven sterft. Sijne straffigheyd en ontfagh, 168.

Wesop verkloekt door de *Gelderse*, 326. door verdragh vveder geruynd, 327.

Wiard van Bolswart, Zee-overste van *Karel*, 373. van de *Borgoense* onthoofd, 374.

Wichard eerste Vooghd van *Gelder*, 43.

Wichard, vierde Vooghd, 49.

Wichard, zevende Vooghd, 55. vverd voor *Dort* gevanghen, 57.

Widekingh, Koningh der *Saxen*, ende sijne hals-sterkheyd in 't ontfangen van den doop, 34. ende vvederspanningheyd tegen *Karel de Groot*, 35.

Wijk te Duerstad bevochten van *Civilis*, 15. verwoest en verbarnd van den *Noord-mannen*, 38. bemaghtighd van *Erick den Deen*, 39. een *Gelders* leen, 129.

Wikingh sefte Vooghd van *Gelder*, 53.

Wildenburgh door den vyand belegerd, 325.

Willems van Gelder vword *Bisschop* t'*Utrecht*, 56. van den *Keyser* beschonken met *Holland*, 70. loopt groot gevaer op sijn *Jerusalemse* reys, 71. helpt *Gover* met den *Bult Holland* inneemen, ontfet hem t'*Alkmaer*, ende verdedight den *Keyser* tegen den *Paus*, 72.

Willems van Holland, Heer der *Vriessen*, springht uyt de banden, en trouwt daer na *Aleyd van Gelder*, 84. 85. ontzet sijne nichte *Ade* met haer man den *Grave van Loon* uyt *Holland*, 87.

Willems Grave van Holland vword *Keyser*, 94. na een beleggh, meester van *Aken*, ende daer binnen gehuld, 95. verstaet de *Vlamingen*, 96.

Willems de vierde sneuvelt met al sijn heyr in *Vriessland*, na de wijchelingh van onsen *Reynald*, 133.

Willems van Gulich, de vader, verrast ende verlaet vvederom *Tiel*, 155. sterft, 168.

Willems van Gulich, de jonghe, vword van den *Keyser* erkend Hertogh van *Gelder*, 154. 161. 162. trouwt met *Catharijn van Beyer*, 161. vuint *Gennep* ende staet den Heer van *Voorst*, 162. ver-overt *Tiel*, ende treckt naer *Pruyssen* tegen de ongeloovighe, 162. vuint de

Stad Grave, en doet de Hertogin van *Brabant* ontzegghen, 163. breekt de vrede, over ijlt vvederom de *Stad*, ende maekt zich een leen man van *Engeland*, 164. tot groot hart-seer sijns vaders. Ontfet de *Grave*, ende staet des vyands heyr, 165. 166. Dan moet, vermits d'overkomst van den *Franssen* Koningh met 100000. mannen, den oorlogh en sijn *Engels* verbond staeken, 166. 167. te *Slage* gevangen en weder los gelacten; staet goude en zilvere munte, 167. maekt *Fred. van Blankenheim* *Bisschop* tot *Utrecht*, 168. dreycht den *Bisschop* van *Colen* te bezoeken, die over 't *Ampt Zulich* met hem verdraecht. Jaeght den *Grave* van *S. Paul* op de vlucht, sticht *Elburgh*, en vuint het *Slot* van *Schoonvorst*, 169. beoorloght de *Brabanders* op nieuw, die met een geweldigh heyr en veele *Luykse* *Gelderland* bederven, 171. tredt in maetschap van oorlogh met *Lodewijk* Hertogh van *Orleans*, 173. komende uyt *Vrankrijk*, maekt sijne uysterste wille, en sterft, 174.

Willems Grave van den Bergh vuint etlijke *Steden* in *Gelderland*, 522. en *Over-Yssel*, 523. sijne goederen door de *Spaense* aengeslaeghen, 535. vword *Stadhouder* van *Gelderland*, 553.

Willems van Buiren ballingh en uyt sijne *Heerlijckheyd* verstootten, 223.

Willems van Montfort met sijn vader over 't verraed van *Hatter* onthoofd, 549.

Willems van Egmond maekt een maegh-gescheyd met sijn broeder Hertogh *Arnold*, 232. word in *Gulicherland* gevangen, 238. gehoond en verkort door *Adolf van Gelder*, 257. 262. werd door sijn broeder beschonken met *Baer* en *Lathem*, 266. met *Bueren* ende de tolleren van *Yssel-oort* en *Arnhem*, 267. ende door den *Burgondier* gekoosen tot *Stadhouder* van *Gelderland*, 271. overijlt *Arnhem* en verdrijft *Catharine* van *Gelder*, 279. loert ook op andere *Steden*, 280. Sijn dood en lof, 287.

Willems van Lumé, de vermoorder van *Bisschop Borbon*, door *Maxmilien* verstroyd, 287. daer na gegreepen en onthoofd, 289.

Willems van Gent Ridder, verrast 's *Hertogenbos*, 184.

Willems van Gent *Maerschalk*, komt met veele *Gelderse* die van *Groningen* te hulp, 335.

Willems

B L A D - W Y S E R.

Villem van Cleve als Hertogh van Gelder ingehuld, 433. verliest zijn vader, 449. zijne zuster Anne, trouwende met den Engelschen Koningh Henrick, word daer na verworpen, 450. hout met den Keyser een baeteloos verspreck, 452. die hem beschuldicht, ende zijn recht op Gelderland aenwijst, 453. ondertrouwt in Vrankrijk met Johanne van Navarre, en verplicht sich aen Koningh François, 454. ende den Koningh van Denemarken; vverft een groot heyr tegen den Keyser, onder Rossen, 455. vrint wederom de verlorene plaeten in Gulicher-land, 459. vvoord van den Keyser beschuldighd, ende verstaet den Hertogh van Arschot met 3000. mannen, 460. doet by Venloe een voet-val voor den Keyser en versweert Gelderland, verliest ook zijne bruyd en moeder, 464. 465. maect een nieuw verbond en besteck met den Keyser, 476.

477.
Villem Prins van Oranie staet na 't Stadhouderchap van Nederland, 500. trouwt met Anne van Saxen, 503. stilt binnen Antwerpen den oproer, 507. vermaent Egmond en Hoorn om te vlieden, ende reyst naer Duytland, 509. en zeght zijn Ampt op, 510. verdedicht zich tegen 't verwijt van d'Alve; ende vverft, 513. daeght den Hertogh van Alve uyt, 517. vrint Ruermond, Loeven, Mechelen &c. 523. tracht Bergen te vergeefs 'ontletten, 524. zijne voorflaghen om Nederland vveder te redderen, 547. zijne verdedighingh teghen den ban- en smaed-brief van Koningh Philips, 550. Oranie vergeleeken met Claudius Civilis, 554.

't Huys *Wisp* een Zutphens leen, 327.

Vilza Koningh der Abotriters door de Saxen vermoord, 35.

Vindeshem een Augustiner Clooster gesticht, 163.

Visch. De zoons van *Jan van Wisch* moes-koppen in 't Over- en Nedersticht, 293. Heer *Jan* versoent met Vorst Karel, 331. *Jochem* Overst van eenighe troppen, 398. verslaeghen, 402. *Wisch* twist met *Osuald* van den Bergh, 413.

414.

Vitte Roos Engelsse Hertogh, in Gelder-

land gevanghen, ende in Engeland ont-
hoofd, 321.

Woeringer slag tegen de Brabanders, daer Reynald van Gelder wierd gevanghen, 105. 106. 107.

Workum in Holland door de Geldersse gewonnen, 330. door de Spaniards, 530.

Workum in Vrieland door de Geldersse, 367. 't vvelk hen vverd ontnoomen, 371.

't Huys te *Woudenburgh* ingenoomen en geslecht, 138.

Z.

Zee-dieren en Wal-vissen, 175.

Zee-roovers te Harderwijk en in Over-Yffel gehecht, 170.

Zevener vvel eer Gelders, 182.

Zwixzee door de Spaniards uytgehongerd, 533.

Zullich, verschilligh tusschen de Vorsten van Gulich en Colen, 169.

Zutven als een Graeffschap opgehaeld in 't jaer 856, 40. Verscheyde tienden geschonken aen de kerk van Zutphen, 57. 76. Zutphensse Graven, en haer Stamboom, 59. de verbrande Walburghs kerk op nieuws ingewyed, 73. Vryheeden der Stad en kerk vernieuwd, 83. Oud en nieuw Zutven verbrand, 103. verdraeght met de Gravin van Blois, 157. de Marien-kerk verbrand, 239. bepand aen Bisschop Henr. van Munster, 272. als mede 't Graeffschap voor 60000. goud-guldens, 279. het Drost-ampt bepand, 304. de Stad gewonnen door Grave Willem van den Bergh, 522. grouwlijken mishandeld door de Spaniards, 525. te vergeefs besprongen door Schenk, 543. Verscheyde hand-vesten en vryheeden door Keyfers en Vorsten verleend aen de Stad en 't Graeffschap, van 565. tot aen 574.

Zwol twist met Kampen over den tol, 356. kiest den Vorst van Gelder tot een beschermer, 359. sluyt den Vorst tusschen twee poorten, 376. die de Stad daer na belegert en vvederom verlaet, 377. de Stad op nieuw met Deventer en Kampen vereenighd, 377. in ongenade by Hert. Karel, 386. versekerd door Rennenberg, 538. haer oproerigheyd gestraft, 548.

van
de
stad,
En-
sijns
des
oet,
ssen
den
ken,
eder
vere
ken-
yght
ken,
ver-
Paul
vrint
oor-
e met
ykffe
d in
wijk
ende
wille,

etlij-
Over-
or de
vord

zijne

r over
549.
aegh-
gh Ar-
d ge-
t door
l door
er en
le tol-
267.
sen tot
over-
ne van
re Ste-
er van
en ver-
en ont-

's Her-

nt met
gen te

Villem